

ÉLELETÜNK

XL. évf. 3. szám (40. Jg. Nr. 3)

Az európai magyar katolikusok lapja

2008. március

AZ EMBERI CSALÁD: A BÉKE KÖZÖSSÉGE

XVI. Benedek pápa üzenete
a Béke Világnapjára (2.)

Család, emberi közösség
és gazdaság

9. A család békéjének fontos feltétele, hogy a közösen vallott lelki és etikai értékek szilárd alapjára épüljön. Hozzá kell azonban tenni, hogy a család akkor tapasztalja meg igazán a békét, amikor egyikük sem nélkülöz, és a családi vagyont – amely egyikük munkájának, másí-
kuk megtakarításának eredménye, és mindannyiuk aktív együttműködésének gyümölcse – szolidárisan kezelik, túlzások és pazarlás nélkül. A családi békehez tehát egyrészt szükséges a nyitottság a természetfeletti értékek örökségére, ugyanakkor fontos az anyagi javak és az emberi kapcsolatok bölcs és körültekintő kezelése is. Ha a szempontra kevés hangsúlyt fektetünk, a család jövőjét fenyegető bizonytalan kilátások miatt csorbát szenved a kölcsönös bizalom.

10. Hasonlóan kell szólnunk arról a nagy családról, ami az emberiség a maga összességében. Az emberiség családjának – amelyet ma még inkább egyesít a globalizáció jelensége – nemcsak a közösen vallott értékek alapjára kell épülni, hanem egy olyan gazdaságra is szüksége van, amely világszinten ténylegesen kielégíti a közös igényeit. Ebből a szempontból is egyedülálló példává szolgál a család. Az egyének és a népek között is szorgalmazni kell a helyes és őszinte kapcsolatok létesítését, melyek lehetővé teszik az egyenlőségen és az igazságosságon alapuló együttműködést. Ezzel egyidejűleg törekedni kell az erőforrások bölcs felhasználására és a javak egyenlő elosztására. Különösen a szegény országoknak nyújtott segítyeknek kell egy egészséges gazdasági logikának azáltal megfelelniük, hogy kerüljék a pazarlást, ami végső soron a költséges bürokrácia fenntartását szolgálja. Az erkölcsi követelmény is szem előtt kell tartani azért, hogy a gazdasági szerveződések ne csak a közvetlen haszonszerzést, hanem a törvényeknek feleljen meg, amelyek olykor embertelenné bizonyulnak.

Család, emberi közösség és erkölcsi törvény

11. Egy család akkor él békében, ha minden tagja aláveti magát egy közös normának: ez fékezi meg az önző individualizmust, ez köti össze az egyéneket, elősegítve harmonikus egymás mellett élésüket és céllal rendelkező tevékenységüket. Ez az önmagában véve természetes elv a tágabb közösségekre is érvényes: a helyiektől kezdve a nemzetiekig, egészen a nemzetközi közösségekig. A béke megteremtéséhez közös törvényre van szükség, amely segít, hogy a szabadság ne egyfajta vak önkény formájában jelenjen meg, hanem olyan módon, hogy megvédje a gyengét az erősebb túlkapásaitól. A népek családjában számos önkényes magatartásforma fellelhető az egyes államokon belül és az államközi

(Folytatás a 6. oldalon)

Raffaello, Sanzio (1483–1520):
Krisztus feltámadása

„Felhangzik az örvedetes hűsvéti üzenet: Krisztus feltámadott! Valóban feltámadott! Ő, aki »szenvedett Poncius Pilátus alatt, keresztre feszítették, meghalt és eltemették«, Jézus Krisztus fia, aki Szűz Máriától született, »harmadnapra feltámadott az írások szerint«.

Ez az üzenet az emberiség reménységének alapja. »Mert ha Krisztus nem támadt fel, nemcsak hiábavaló lenne hitünk« (1Kor 15,14), hanem hiú lenne reménységünk is, mert a rossz és a halál tartana bennünket túszként fogva. »Am Krisztus feltámadt a halottak közül, mint a holtak zsongéja« (1Kor 15,20). Jézus halálával megtörte és legyőzte a halál vastörvényét, kitépve véglegesen annak mérges gyökerét.»

II. János Pál pápa

PÜSPÖKKÉNT IS A LELKEK PÁSZTORA VOLT

„Nagy idők nagy tanúja volt” – mondta Mózessy Gergely, püspöki levéltáros Shvoy Lajos püspök 2002-ben kiadott önéletrajzi írásának megjelenésekor. Megélte Székesfehérvár háború előtti, látványos fejlődését, a II. világháború borzalmait, a székváros pusztulását, az ország újjáépítésének reményt keltő éveit, az egyházmegyéjét is érintő német kiteleptési hullámot, a kommunista diktatúra létrejöttét, kiépülését, melynek markáns ellenfele volt.

A 20. század kétségkívül meghatározó egyéniségének nagyhatású papi szolgálatára még ma is sokan emlékeznek – olvashatjuk a Székesfehérvári Egyházmegye honlapján. Prohászka Ottokár esztergomi növekedéskirája, a székesfehérvári püspökségben méltó utódja lett. A Regnum Marianum első – templomépítő – plébánosaként, és a cserkészlet elveinek magyarországi terjesztőjeként országosan ismert pap, 1927-ben vette át az egyházmegyét, melyet néhány hónap híján 41 esztendőig kormányozott.

Székesfehérvár tizenhatodik püspöke mai szemmel nézve is haladó gondolkodású püspök volt. Erős kézzel látott neki az egyházi uradalmak reformjának, hogy anyagilag megrokkant egyházmegyéjét a gazdasági világválság ellenére is helyrehozza. A 30-as évek nagyszabású művelődéspolitikusa volt: bámulatos léptéku értékmentő munkát folytatott egyházmegyéjében. A rendkívül értékes püspöki és szeminariumi könyvtárakat katalogizáltatta, a püspöki levéltár anyagát rendszerezte. Értékmenő munkájának leglátványosabb

VALÓBAN FELTÁMADT!

Írta: Boda László

A harmadik évezred elején egy szekularizált, vagyis elvallástalanodó Európában élünk, nyugaton és keleten egyaránt, amelynek híradásában sokaknak nem az igazság a jelszó, hanem az informatika hatalma. A Biblia üzenetét a tudomány álarca felöltöztetve vonják kétségbe, és igyekeznek kiszorítani létünk értelmezéséből a misztériumot. Növekedőben van azok száma, akik már Isten létében sem hisznek, akik legendának, mítosznak tekintik Jézus feltámadását és vele hűsvét misztériumát. Az evangelizáció feladata, hogy védelembe vegyük a kinyilatkoztatás üzenetét, azt a sorsdöntő eseményt, amit az Evangélium Jézus feltámadásáról elmond. Különösen fontos ez a hitvallás a Szentírás évében.

Figyeljünk meg jól néhány evangéliumi utalást, hogy megérezzük a realitást izét!

Amikor az asszonyok megvitték a hirt az apostoloknak, „azok üres fecsegésnek tartották és nem hittek nekik” (Lk 24, 12). Péter és János a sírhoz futott, hogy ellenőrizzék, amit az asszonyok mondtak. S nem lehet betelni a mellékesnek tűnő jelenettel, hogy a fiatalabb János előbb ér a sírhoz. Megvárja Pétert, hogy az előtte lépjen be a sírbarlangba, aki „Benézett, de csak a lepleket látta” (24, 12). A mellékesnek tűnő adja meg a valóságot izét.

János, Jézus temetésének szemtanúja, hitelesen írja le a jelenetet. Ő Péternél nemcsak előbb ért a sírhoz, amelynek záróköve már el volt hengerítve, hanem be is nézett a sírbarlangba, és „látta a gyolcsleplet, de nem ment be” (Jn 20, 6). Mennyivel pontosabb ez, mint Lukács szövege, aki nem volt szemtanú. S ami megdöbbentő: ez az a gyolcslepel, amelyet Turini Lepelként ismerünk. Vizsgálatára csaknem száz-

ötvenezer munkaórát szenteltek már a kutatók, élénk tárva hitelességének érveit. A legjobb ismertető Jan Wilson írta egy nagyon alaposan dokumentált könyvben, amelyet németre is lefordítottak: Das Turiner Grabtuch. Die Wahrheit (1999). Ebből is kiderül, hogy nem a Torinói Lepel hitelességének dokumentálása a mítosz, hanem a tagadók elképesztő fantazmagóriái, közöttük például az a változat, hogy a Lepel Leonardo festette, vagy fényképezte. Ha ez sem, akkor tüzes domboművel égette rá, ami a Lepel len lehet. Talán Pilátus pénzerméinek nyomait is? – János nyilván fölemelte a Lepelt és megdöbbenve látta, hogy ugyanaz, mint amibe Jézust eltemették. De mi lett a vére, ami a temetéskor a Lepelt elborította? S honnan vannak rajta a test fénylő nyomai? Megint a valóság lehet az, ami megcsapja a jelenet olvasóit. Hiszen Péter nem láthatta, ami Jánost megdöbbentette. Ő nem volt ott Jézus temetésénél. Nem észlelhette a különbséget a nagyönték esti temetés akkor még csurom véres Lepel és eközött. János viszont az eltemetők egyike volt. Tehát nem az üres sír, hanem a Lepel fölismerett feltűnő változása a magyarázata a vallomásának: „látta és hitt” (20, 8). Az üres sír láttán az asszonyok is arra gondoltak, hogy elvittek a tetest. Ennyire nem voltak hiszékenyek!

A Feltámadással való találkozás lélektani leírása pedig olyan, mintha a pszichológia szakkönyveiből vették volna. Az apostolok szava elakad. El-némulnak. Válaszolni sem tudnak, amikor Jézus rájuk köszön. A belső reagálás tipikus zavara ez, amikor valaki a megszokottól teljesen eltérővel találkozik. Úgy viselkednek, ahogyan a nagyon váratlan élmény hatására az ember reagálni szokott. Ez azt jelenti, hogy időbe telik, amíg lelkiük megakad tudják fogadni, asszimilálni, amit megtapasztaltak. A gépi „memóriának” nincsenek ilyen problémái. A mitológiának sem. – Látni a Feltámadottat! Ez merőben új és egészen megrendítő tapasztalat az eddigiekhez képest. Idő kell, amíg lélekben megemészthik. Így hiteles! – És még sorolni lehetne mindazt, ami a valóság izét kínálja a hűsvéti események leírásában.

Hiszünk a Szentírás hűsvéti üzenetében, Jézus feltámadásában! Hiszünk a szavahihető tanúknak. Hiszünk a kivételes szemtanú János apostolnak. Róla kapjuk a jellemzést: „Ő az a tanítvány, aki ezekről tanúságot tett. Tudjuk, hogy igaz a tanúsága” (Jn 21, 24).

Shvoy Lajos halálának 40. évfordulóján Spanyi Antal megyéspüspök ünnepi szentmise keretében emlékezett meg elődjéről január 21-én a székesfehérvári székesegyházban

eredménye az Egyházmegyei Múzeum 1938. október 13-i megnyitása lett. Állandó tárlat nyílt, mely magas színvonalon reprezentálta az egész egyházmegye hitéletét a liturgia tárgyai emlékeiben.

1937 nyarán a püspöki kar megbízásából hosszú missziós utat tett az Egy-

(Folytatás a 3. oldalon)

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Még egyszer a Bibliáról

Magától értetődő, hogy a Bibliát nem lehet egy cikkben, de még kettőben sem „elintézni”. Olyan jelenség az emberség történetében, amelynek páratlan hatása volt és van ma is az emberi kultúra fejlődésére, alakulására, és nemcsak a keresztény múltt, keresztény többségű országokban. Persze nemcsak a három monoteista vallás (zsidóság, kereszténység, iszlám) tartja magát szent iratok birtokosának (Biblia: Ó- és Újszövetség, Korán). Ilyenekre számos, főleg kelet-ázsiai vallási-filozófiai rendszer is hivatkozhat: a Brahmanizmus és Hinduizmus könyvei a Védák, a Buddhizmus különböző változatai – indiai, tibeti, kínai, japán – saját szent iratokkal rendelkeznek, úgyszintén a japán Ehintoizmus, de ide tartoznak a Konfucianizmus és a Taoizmus írásos dokumentumai is. Vallástörténeti jelentőségüktől eltekintve hatásuk az ázsiai földrészre korlátozódott és csak a 20. századtól kezdve váltak „divatosá” a nyugati társadalom egyes köreiben. Tartalmukat, mondanivalójukat tekintve lényegesen különböznek a Bibliától, amely az Isten és az ember közti kapcsolat történetét és kifejtését, és ebben egyedülálló.

A Biblia tematikája

A Szentírás nem könnyű olvasmány. Nemcsak azért, mert amiről szó van benne, nem tartozik bele mindennapi tapasztalataink világába. A Biblia vallási igazságokat közöl az emberrel, akkor is, ha azt képek, példák, hasonlatok, vagy történetek formájában teszi. Teszi ezt azért, mert az ember értelme csak olyan fogalmakkal, kifejezésekkel érhető el, amelyeket nap mint nap használ. Ez egyébként minden vallásos jellegű írásnak, szónak, közlésnek a problémája, hogy a valóságot csak analog módon, tehát átvitt értelemben tudja megközelíteni. Más szóval: a Szentírás végső fokon mindig az Isten és az ember személyes, egymáshoz való viszonyát tárgyalja, bármilyen irodalmi formában teszi is ezt. Ebből következik – amint azt múltkor cikkünkben már hangsúlyoztuk – hogy félreérti, sőt félreemagyarazza a szöveget, aki természettudományos, vagy történelmi ismeretek tárházát látja benne. Késégtelen: ilyen értelmű kijelentések megtalálhatók benne, főleg az ószövetségi könyvekben, de nem ez a mondanivalója, a tartalma. Ha azt valljuk, hogy a Biblia Isten szava és ezért tévedhetetlen, akkor ez kizárólag a vallási igazságokra vonatkozik: nem lehet belőle olyan megállapításokat leszűrni, amelyek szemben állnak a mai természet-tudomány által elfogadott ismeretekkel, amilyen a Mindenség keletkezése, a fajok és az ember eredete és fejlődése. A Szentírásból nem lehet azt sem eldönteni, hogy az emberi nem egy pártól (monogenezis),

vagy egy embercsoporttól, törzstől (poligenezis) származik.

Amnyi mindenesetre biztos, hogy ilyen problémák megoldására nem elegendő a Biblia illétkes; a vitás kérdéseket a természettudósok és a teológusok párbeszéde kell, hogy tisztázza. Tekintve, hogy igazság csak egy van, nem lehet elmentet a természettudomány és a hit igazsága között, a természettudományos kutatás folytatódik és biztosra vett állításai nem egyszer tévesnek bizonyultak, de a hittudomány művelői is rájöttek, hogy bizonyos kérdések többféle módon értelmezhetők.

A bibliaolvasás nehézségei

a) Más kor, más kultúra

Aki találomra beleolvassott a Szentírás, főleg az Ószövetség valamelyik könyvébe, könnyen csalódottan tette le. Ez nem meglepő. Bármennyire is Isten üzenetének tartjuk, szembesülünk általa több ezer éve lejátszódott, néha nagyon is emberi eseményekkel, egy kultúrkörrel, amely idegen számunkra, egy gondolkodásmóddal, amelyet nem könnyű megközelíteni. A Biblia tanulmányozásának első nehézsége éppen ez: rá kell szánni időt és fáradságot.

De hát elvárhatja-e Isten, hogy erre mindenki képes és hajlandó is legyen, csak azért, hogy megismerje üzenetét, amelyet mindenkinek szánt? A mai stresszes világban kinek van ideje és idege ilyesmire? Ha Isten azt akarja, hogy a múlt évezredek során mindenki tisztában legyen azall, amit tudomására akar hozni, nem kellett volna könnyebb megoldáshoz folyamodnia?

b) Az Újszövetséggel kezdeni

Pontosan ez történt. Akinek az Ószövetség könyveinek olvasása túlságosan megerőltető, az kezdheti a Bibliát az Újszövetséggel is: az is Isten szava, az Ő üzenete, méghozzá a végső, és egy kicsit közelebb is áll hozzánk időben és gondolatvilágában egyaránt. Amíg az Ószövetség az előkészítés, az ígéret arra, hogy Isten nem hagyja magában az embert abban a nyomorúságban, amelybe keveredett, az Újszövetség a megvalósulás, a beteljesedés.

c) A Biblia „szent” könyvek gyűjteménye

A Biblia olvasásához sokfajta beállítottsággal lehet nekifogni: – a harcos ateista ellenséges érzülettel keresi, hol van a félrevezetés. – az átlagos nem-hívót közömbösen hagyja, amit olvas, főleg, ha valláshoz, kereszténységhez nem sok köze van. – az érdeklődő nem-hívó úgy áll hozzá, mint bármilyen könyvhöz és megjegyzései, akár pozitívák, akár negatívák, ebből a beállítottságból fakadnak. Nem sokan voltak, akiket a Biblia első olvasásra hívóvé tett.

– a tudományos érdeklődésű olvasóról feltételezhető, hogy előzetes ismeretekkel rendelkezik és céltudatosan valamilyen kérdéssel foglalkozni akar. Ezek közt hívó és nem-hívó egyaránt előfordul.

– a hívó Szentírás-olvasó általában tudatosan éli a hitét és ez indítja arra, hogy rendszeresen foglalkozzék vele és minél mélyebben megismerje Isten üzenetét, amelyről tudja, hogy neki személyesen is szól. Az ő számára a Biblia „szent könyv”, lelki táplálék, amely Istennel való kapcsolatát élteti.

A Szentírás-olvasók felsorolt kategóriái mindegyikének sajátos problémái vannak. Ezeket legkönyebben a hívó olvasó oldja meg, mert a Bibliát nemcsak észsel, hanem szívvel is olvassa. Képes elvonatozni „technikai”, szerkezeti, stílus-technikai nehézségektől, és arra koncentrálni, amit Isten neki üzen, itt és most. A Szentírás-olvasás így imává válik.

Néhány műhelytitok

Ha nekállunk a Biblia tanulmányozásának, feltehetően tudatában vagyunk annak, hogy egy egyedülálló kötet van a kezünkben – akár mint irodalmi művet, akár mint történelmi forrást, akár mint vallási ismeretek kincsésztárát tekintjük. Éppen azért, mert a Biblia mindez együtt, lehetetlen úgy olvasni, mint bármelyik más könyvet. Van néhány szempont, amelyeket érdemes alkalmazni, mert figyelembe veszik a különleges műfajt és így biztosítják vállalkozásunk sikerét.

1. Ismerkedés. Kézenfekvő, hogy az ember – mielőtt részletesen foglalkozna a Szentírás valamelyik könyvével – tájékozódik felőle: hogyan keletkezett, mi a mondanivalója, ki a szerzője, kinek a számára íródott, mikor, hol?

A katolikus Szentírás-kiadások az egyes iratok elé ilyen tájékoztatóssal szolgálnak, valamint kommentárral, magyarázattal a szövegben előforduló nehézségek tisztázására.

2. Tervszerűség. Ha az ember nem „nyaklő nélkül”, találomra fog hozzá a Biblia olvasásához, hanem céltudatosan választja ki valamelyik iratot, akkor jobban el tud mélyedni a szövegben és az összefüggések is világosabbakká válnak.

3. Rendszeresség. Ha lehet, ittassuk be a napirendünkbe: már napi negyed óra is gazdagít, és további érdeklődést ébreszt. Lehet, hogy kezdetben nem lesz könnyű, de hamarosan rájövünk az izére.

4. Tematikai válogatás. A folyamatos, folytatódó szövegolvasás nem az egyetlen módszer a Biblia megismerésére. A betűrendes tartalomjegyzékben kiemelhetők egy címszót, például „irgalom”, és végigbongesszünk azokat a helyeket, ahol „irgalom”-ról szó van. Így kapok egy képet arról, mit tanít a Szentírás valamilyen témáról.

A teljesebb Biblia-kiadások a szöveghez kapcsolva, vagy jegyzetként utalnak a párhuzamos helyekre. Ha ezeket kikeresünk, érdekes összefüggésekre bukkanhatunk, de ellentétekre, sőt látszólagos ellentmondásokra is (például Jézus feltámadásának leírásánál).

Érdekes, izgalmas lehet ó- és újszövetségi szövegek összevetése egymással: az Ószövetség – ígéret, az Újszövetség – beteljesedés.

*

Folytathatnánk. Késégtelen, a Biblia kimeríthetetlen. Nincs könyv, amelyről annyit írtak volna, tudományosan, kritikusán és lelkesen. Az emberség sorsa, múltja, jelene, jövője, az „Ember Tragédiája” benne van összefoglalva.

De Isten maga-magát is bemutatja, közel kerül hozzánk, létét véglegesen összeköti az ember sorsával, amikor belép az emberi történelembe. Ez a Biblia üzenete minden idők minden emberre számára: Veltünk az Isten.

Frank Miklós

IMASZÁNDÉKOK

Márciusra

I.

Általános szándék: Hogy a személyek és a népek közötti megbocsátás és kiengesztelés jelentőségét megértjük, és az Egyház a maga tanúságtételével terjessze Krisztus szeretetét, egy új emberség forrását.

Kereszténynek lenni nem jelenthet sem naiv optimizmust, sem kétségbeesett fatalizmust. Imádkozó és alkotó apostolkodás csakis igazi keresztény lelkületből fakadhat.

Évről évre, évtizedről évtizedre az emberi együttélés megmarad a hamu alatti parázsból bármikor robbanni kész tűzfészeknek. Ez egyaránt igaz a kis (családi, helyi) közösségekről és a népek hatalmas családjáról. Érdemes konkrét tényeket, történelem emlékeztető idejünk, akár rövid időtartamok (pár hónap, egy-két év) keretében, akár az egymást követező nemzedékeknek (életünk évtizedeinek) távtáblában.

Az ilyen konfliktusoknak megvannak a konkrétan azonosítható feloldói. Végelethetetlen és kegyetlen csacsi, környezeti torzalkodásoknak göcái, kérelhetetlen és kiengesztelhetetlen szítói (talán éppen én magam is). Nemzetek, fajok, gazdasági érdekeltségek felelős politikusai, akik mások okos és szívós békítő munkájának törékeny eredményeit aláaknazzák, és bizonytalanná, bajfajlativá teszik az emberség közeli és távoli jövőjét.

Van a kérdésnek egy olyan oldala is, hogy a tehetősebb személyeknek, családoknak, társadalmi osztályoknak a becsületese, okos, önzetlen döntésétől igen nagy mértékben függ a gyenge, szegény, kiszolgáltatott személyek, családok, osztályok boldogulása és boldogsága. Hasonló elvonatok vizsgálatában a gazdag, művelt nemzetek felelősségére a mindenféle bajoktól sújtott országokat illetően.

Tevőleges apostolkodásra valamennyien hivatottak vagyunk az emberi együttélésben elfoglalt konkrét helyünket illetően. Munkájaim ki magamban és magatartásommal a megbocsátásra való nyitottságot és az újra meg újra keresett kölcsönös kiengesztelődést. Ami pedig a nagyvilág, az egész emberség állandó problémáját illeti: legyen imádkozó apostol.

A megbocsátás, a kiengesztelés mindenkor és kifoghatatlan kezdeményezője és forrása a mennyei Atya az Ő istenemberi Fia, Jézus Krisztus által. Nevelődjem és neveljek belőle merítve; tanuljam, éljem, hirdessem a béke Evangéliumát. Isten szeretet; ő szeret minket elsőnek; elküldte világunkba Fiát, hogy általa éljünk: személyes életünkben, konkrét közösségünkben, nemzeti és nemzetközi kapcsolatainkban; állandóan újra felkelve és újra kezdve.

II.

Missziós szándék: Hogy a keresztények, akik a világ annyi részében és oly változatos módokon üldözést szenvednek az Evangéliumért, a Szentlélek erejétől támogatva továbbra is bátran és nyíltan tanúsokodjanak Isten szaváról.

2006. március 24-én XVI. Benedek pápa 15 új bitorost nevezett ki. Két nappal később az Urangyala elimádkozása előtt rövid beszédben szinte ezt a missziós szándékot fogalmazta és világította meg:

„Gondviselészerű egybeeséssel a konzisztóriumra március 24-én került sor, amikor megemlékeztünk azokról a misszionáriusokról, akik az elmúlt évben a Föld különböző részein meghaltak az evangéliumhirdetés frontján és az emberség szolgálatában.”

„Bizonyos módon újraéltük az első keresztény közösség valóságát; Mária, Jézus anyja és Péter körül gyűlt össze, hogy vegye a Szentlélek ajándékát, és átadja magát az Evangélium hirdetésére.”

(Folytatás a 6. oldalon)

ÚJ SZLOVÁKIAI EGYHÁZMEGYÉK

A pápa rendelkezése nyomán az eddigi Pozsony–Nagyszombati Főegyházmegye területén két önálló érsekség jön létre: a Pozsonyi Főegyházmegye Pozsony székhellyel, illetve a Nagyszombati Egyházmegye Nagyszombati székhellyel. A Nagyszombati Érsekség a Pozsonyi Főegyházmegye szuffragánusa lesz. Létrejön egy teljesen új egyházmegye is, a Zsolnai Egyházmegye, amelyet a Nyitrai és a Besztercebányai Egyházmegye területéből leválasztva alakított ki a Szentatyja. Az új egyházmegye szintén a Pozsonyi Főegyházmegye szuffragánusa lesz, székhelye pedig Zsolna. A Nyitrai Egyházmegye ugyanakkor 9 esperesi kerülettel bővül (a korábbi Pozsony–Nagyszombati Főegyházmegye területéből), mintegy kompenzációként a Zsolnai Egyházmegyének átadott területért. Az új pozsonyi érsek Stanislav Zvolenský, eddigi pozsony–nagyszombati segédpüspök lett. A Szentatyja elfogadta Ján Sokol eddigi pozsony–nagyszombati érsek kérését, és – nagyszombati érsekként – megerősítette hivatalában. A Zsolnai Egyházmegye élére a pápa Tomáš Galist állította, aki eddig besztercebányai segédpüspök volt.

AZ ISTENI IRGALMASSÁG VILÁGKONGRESSZUSA

Róma, 2008. április 2–6.

II. János Pál pápa 2002. augusztus 17-én felszentelte Krakkóban az Irgalmasság Bazilikát, beszédében mintegy végrendeletül hagyta az irgalmasság terjesztését. Ugyanezen a napon felajánlotta a világot az Isteni Irgalmasságnak. Isten elfogadta a felajánlást, ennek jele, hogy II. János Pál pápa halála az Irgalmasság Vasárnapjának vigíliájának következett be. De hogyan tovább?

Christoph Schönborn bíboros, Bécs érsekeinek indítványozására elkezdődött egy 4 éves folyamat, melynek első állomása lesz az I. Világkongresszus az Isteni Irgalmasságról április 2. és 6. között Rómában. 2009-ben kontinensenként, 2010-ben országonként, 2011-ben pedig egyházmegyei szinten tartják majd meg az Irgalmasság Kongresszusait.

A római rendezvény délelőtti biborok adnak tanítást a Lateráni-bazilikában, délutánonként műhelymunka, imádságos és zenei közös ünneplések lesznek. Az egyes nemzetek számára saját nyelvű konferenciák szerveződnek programok. A www.world-apostoliccongressommecy.org honlapon több nyelven olvasható tájékoztató. A Kongresszusra való regisztrálás díja 50 euró, amely nélkül nem lehet részt venni a rendezvényen.

A magyar érdeklődők számára segítséget nyújt a Makrovilág Utazási Iroda, melynek árai a WACOM honlapon kínálnak is előnyösebbek. Aki egyéni úton intézi a szállást vagy az utazást, kérjük az is regisztráltsa magát a Makrovilágnál, hogy közösségekben tudjanak lenni a magyar delegáció tagjai.

A Kongresszus magyar megbízott szervezője Katona István püspök atya. A Makrovilág telefonszáma: 1/ 215-0637, címe: Bp., IX., Üllői u. 7. E-mail: makro@makrovilag.hu. Kérdésekkel lehet még Csillag Évához is fordulni: csillageva@vipmail.hu, tel.: 30/ 232-8445.

Csillag Éva

PÜSPÖKKÉNT IS...

(Folytatás az 1. oldalról)

sült Államokban. A Szent László Társulat elnökeként a magyar ajkú lelkészeket látogatta végig, népszerűsítve a budapesti Eucharisztikus Kongresszust.

Megértette a sajtó jelentőségét is. Lapja, amelyet Székesfehérváron megindított, hamarosan kiszorította a vallási közönyt hirdető helyi liberális lapot. A liturgia előírásai iránti nagy tiszteletért már a háború előtti években úgy ismerték, mint a liturgia püspöke. Jőval a II. Vatikáni Zsinat előtt szorgalmazta, és meg is valósította a hívek aktív részvételét a szentmisén és a liturgiában.

A lelkek pásztora volt. Püspökként is plébánosi egyszerűséggel fordult hívei felé. Egyházmegyéjében, a legeldugottabb falvakba, filiákba is maga ment bérálni. Kormányzása alatt másfélszeresére nőtt a plébániák és lelkészségek, megduplázódott az esperesi kerületek száma. Papjainak, kispapjainak is atyja lett. Az Actio Catholica mozgalom – melynek lényege a hívők és a papság együttműködése a társadalmi feladatok megoldásában – komolyan gondolta. A laikusokat bevonta az egyházközségek életébe, a KALOT, és a KALÁSZ egyesületei virágoztak egyházmegyéjében. Az első KALOT népfőiskolát is egyházmegyéjében, Erdén állították fel. Regnumi éveitől kezdve szeretettel foglalkozott a fiatalokkal. Ifjúsági egyesületeken keresztül képzelte el vallásérkölcsei nevelésüket.

1944 decemberében kezdődött meg Székesfehérvár többnapos ostroma. A

Világszerte nagy tiszteletnek örvendő vendége volt január közepén Magyarországnak. A Bárka, és a Hit és Fény közösségek január 18–20. között tartották magyarországi találkozóikat Piliscsában, amelyre eljött a francia alapító, Jean Vanier is. A Magyar Kurír munkatársa interjújában az Evangélium radikalitásáról és az Egyház küldetéséről kérdezte.

– Ön egészen különleges közösséget alapított, amikor a fogyatékosokkal való együttélést választotta. Ez lényeges, de igen sajátos aspektusa a keresztény életnek. „A közösség” című könyvében mégis igen egyetemes következtetéseket von le ebből a speciális tapasztalathól. A közösségről vallott nézetei alapján mit gondol, mit kellene ma az Egyháznak tennie a kommunióért?

– Azt hiszem, ez nem az én dolgom. Az én dolgom az, hogy elvezessem az embereket a felismerésre: mindannyian csak egy közösség tagjaként növekedhetünk Krisztus szeretetében. Nem olyan közösségre van szükségünk, amelyik azt gondolja magáról, hogy „mi vagyunk a legjobbak”, hanem egy mások felé állandóan nyitott közösségre, amely különösen a szegények, a gyengék, a sebezhető emberek iránt nyitott. Nem jó, ha az Egyház túlságosan arra törekszik, hogy a hitet megtartsa az emberekben. Az Egyháznak nem kell aggodnia a hit megmentéséért. Ez a Szentlélek feladata. Az Egyház számára a legfontosabb, hogy ne a szegényekért és a sérült emberekért alapítsunk közösségeket, hanem velük együtt. Jézus küldetésének az volt a lényege, hogy a szegényeknek hirdette a Jó Hírt. Ez nem csupán szép szavakat, hanem együttélést jelent. Az Evangélium hirdetésének lényege a jelenlét és az elköteleződés. Mintha valahol elvesztettük volna a keresztény élet radikalitását. Ez néheznek tűnhet, de kimondhatatlan örömet kaphatunk általa. A radikalitás a kétértelműséggel való szakítást is jelenti. Az egyik nehézség, amivel az Egyháznak a kezdetektől fogva szembe kellett néznie, az az adott kultúra és a nyolc boldogság kultúrája közötti különbség. Itt kell jönnünk, hogyan élhetünk harmonikusan az Evangélium radikalitásában

háború nehéz esztendeiben székvárosa és egyházmegyéje több hónapra vált fronterületté. A lélek és a szív embere – ahogy utóda, Kisberk Imre püspök jellemezte – megnyitotta a menekülő családok előtt a püspöki palota pincéjét, hogy védelmet nyújtson nekik az állandó tüzési bombázások ellen. Az első bombatámadás után a leégett, és romokban heverő várost járva, meglátogatta a szegényeket, ő tetemte az első megholtakat. A nehéz időkben fokozottabb imára és vezeklésre hívta fel híveit, engesztelési napokat tartott, amelyeken főként az isteni Gondviselésbe vetett gyermeki bizalomról és hitről beszélt.

A háborús veszélyben szorosabb kapcsolat alakult ki a Dunántúli püspökei – Mindszenty József, Shvoy Lajos, Apor Vilmos, és a pannonhalmi Kelemen Krizosztom főpát – között. Memorandumban kérték Szalásit, ne vessze oda a visszavonulási harcok martalékának a Dunántúlt, a magyar haza utolsó darabját. A megtorlás hamarosan bekövetkezett: a nyilasok letartóztatták, 1945-ben elhurcolták, Sopronban raboskodott Mindszenty Józseffel együtt.

Amikor a fogságból visszatért, nemcsak a székvárost, a hitet is teljesen romokban találta. A romokból kellett új életet fakasztania. Egyházmegyéjének számtalan templomát kifosztották, súlyosan megrongálták. A virágzó egyházközségi-, közönségi-, kulturális-, szerzetesi élet – az alkotóerejét kora előrehaladtával sem veszítő püspök – szeme láttára semmisült meg. A gyors újjáépítéshez is ő adott erőt.

A fennhatósága alá tartozó római katolikus egyházközségek több mint egy-

anélkül, hogy saját kultúrára irányítana bennünket.

– Amikor két értelmi sérült embert fogadott be, biztosan nem gondolta, hogy ezzel gyakorlatilag egy mozgalmat indít

Európára az a veszély leselkedik, hogy bezárkózik, és elfelejti: Kína hatalmas tempóban fejlődik, ugyanígy India is

el. Mit jelentett az Ön számára lépésről lépésre kérni a Szentlélek vezetését, napról napra késznek lenni egészen nagy fordulatokra is, felismerni a jeleket? Hogyan lehet ezt a tapasztalatot beépíteni a hétköznapi keresztény életbe?

– Sohasem tartottam magam alapítóknak. Egyszerűen csak elhatároztam, hogy két sérült embernek szentelem az életem, és majd kiderül, merre visz ez az út. Valahol minden család ilyen: nagy szeretetben indulnak, aztán ahogy bővül a család, a kapcsolatok átszövik az életüket. Egy állandóan mozgó világban élünk. Az Egyház is hihetetlen mozgásban és változásban él, és ahogy XXIII.

harmadát közvetlenül érintette a magyarországi német lakosság áttelepítését tartalmazó kormányrendelet. Levelét írt William S. Key vezérőrnagyhoz, a Szövetséges Ellenőrző Bizottság amerikai képviselőjéhez, melyben feltárta a rendelet igazságtalanságait, és összegezte jogtalanságait.

A kiépülő diktatúra szorításában látnia kellett, hogy a lelkipásztorkodás területei a papság minden igyekezte ellenére fokozatosan csökkentek. Személye ennek ellenére egész életén át a lélek s a szív természetfölötti erőit és értékeit tükrözte vissza. Hittelt tudta Jézus elé vinni erőtlén Egyházát.

Több mint 40 éven át, püspökként a leghosszabb ideig szolgálta egyházmegyéjét (Berta Gábor felvétele)

János pápa is kifejezte, mindig új nyelvet akar találni, hogy megmutassa a világnak, hogy jelen vagyunk. Meg kell tanulnunk a valóságban élni, és felfedezni, hogy Isten a valóságban rejtőzik, nem pedig egy ideológiában.

– Franciaországban feltűnően sok lelkiségi mozgalom jött létre a XX. században: a Bárkán, a Hit és Fényen kívül említhetnénk a Taizéi Közösséget vagy a Chemin Neuföt. Miben kereshető ennek az oka?

– Nem biztos, hogy meg tudom válaszolni ezt a kérdést. Talán ebben az országban volt egyfajta olyan szabadságergét, ami máshol nem. De egyáltalán nem szeretném azt állítani, hogy Franciaországban jobb volt, mint máshol. Franciaország sok szentet adott a világnak, Bernadettól Terézig. Emellett jelen volt a szabadság és a kreativitás kultúrája, történelme, de megint hangsúlyozom, hogy nem feltétlenül nagyobb mértékben, mint máshol. Azt hiszem, minden helynek a saját dinamizmusát kell követnie.

– Ön szerint milyen lelkiállapotban van az európai kereszténység?

– Európára az a veszély leselkedik, hogy bezárkózik, és elfelejti: Kína hatalmas tempóban fejlődik, ugyanígy India is. Ki kell törnünk ebből az állapotból. Hajlamosak vagyunk bezárkózni az európai gazdaság adta biztonságba, és nem törődni Afrikával. A hidegháború alatt sok minden történt Afrikában, hiszen jelen volt ott Oroszország, Kína, és Amerika is, ezért sokkal inkább a figyelem középpontjában állt. Most, a jólétben pedig az emberek elfelejtkeztek Afrikáról. Nem feltétlenül tettekre gondolok, hanem a jelenlétre, hiszen Afrikának is van mit adnia Európa számára, és Európa is sokat adhat Afrikának. Földrésztünk keresztényei segíthetnek felismerni: nem zárkóztatunk álmvilágba, hanem rá kell ébrednünk az együttműködés fontosságára. **Horárszky Anna**

Emlékezetes a Boldogasszony éve (1947–1948), amikor főpátrátsáival együtt számos zárandoklaton részt vett. Felejthetetlen volt a bodajki Mária-nap 1948. szeptember 25–26-án, amikor több tizedes zárandók érkezett felszár faluból. Mindszenty bíboros mutatta be a szentmisét, és ő mondta a szentbeszédet, pontosan három hónappal letartóztatása előtt.

A püspöki karnak azon részéhez tartozott, amelyik az ateista kommunizmus markáns ellenfelének számított. A hatalom bosszúja ezért üldözte: adminisztratív úton (levélcenzúrával, munkatársainak száműzésével) lehetetlenítették el a püspöki aulájának működését, 1951-ben – a Gröz per előkészítésének idején – néhány hétre maga is házi őrizetbe került, még aranymiséjét is e méltatlan körülmények között ünnepelhette. Bármennyire szeretett volna, nem vehetett részt a II. Vatikáni Zsinaton: nem kapott útlevelet.

Végeztül most, amikor a lourdes-i jelenések 150. évfordulójára emlékezünk, ki kell emelnünk a Szűzanya iránti nagy tiszteletét. Már püspöki jelmondatában is hozzá fordult: „Fiadat kérd, máriás családokért.” Nagy öröm volt számára, hogy az alsószentjánai templomban – amelyet a Világ Királynőjének akart szentelni – a plébános buzdósága révén a Fatimai Szűzanya szobrának hiteles másolatát szentelhetette meg. A leiriai püspök ajándéka 1950. augusztusában érkezett a plébániára. Azóta is odajárnak a hívek zarándoklatra.

Shvoy püspököt 1968-ban, 88 éves korában érte a halál. Több mint 40 éven át, püspökként a leghosszabb ideig szolgálta egyházmegyéjét, 1927. augusztusától 1968. januárjáig. **MG-BPK**

Gyermekeknek

A KÖNYVEK KÖNYVE

A 2008-as év a Biblia éve. Nemcsak a felnőttek, de a gyerekek elé is új feladatot állít hitünk elmélyítésében. Nagymama, nagypapa gyakran olvassa a Szentírást téli esteiken, de Panniéknál a polcon mozdulatlanul áll a vaskos könyv. Anyuka örömmel emelte le, és apukával együtt elhatározták, hogy máától ők is gyakrabban forgatják. A gyerekek, Panni és két bátyja karácsonyi ajándéknak a 365 történet a Bibliából gyerekeknek című könyvet kapta. Érdeklődve lapozták a szép színes képeket és olvasták a történeteket. Amikor hittanórán meghírdették a Bibliakört a gyerekeknek, a három testvér örömmel csatlakozott.

A kis csapat érdeklődve várta az első találkozást. Mit is jelent a Biblia? – tette fel az első kérdést a hitoktató, aki szemléltetésként megmutatta sokat olvasott, „használt” Szentírást. A gyerekek felbátorodva válaszoltak. Két részből áll, az Ószövetségből és az Újszövetségből – emlékeztek a vasárnapi mise olvasmányaira. Kijelölték a történeteket, amit ta-

nulás után, vagy az esti lefekvés előtt játszva elolvasták. Akinek nem volt saját könyve, az a könyvtárból kölcsönözhetette ki. A következő foglalkozáson megbeszélték az olvasottakat, sok-sok kérdés hangzott el. Különösen a bibliai nevek jelentettek nehézséget, de István atya türelme iránta intette őket. Még sok időnk van a tanulásra, ez csak bevezető a könyvek könyvébe.

Filmvetítés tette még érdekesebbé a foglalkozásokat. A gyerekek elcsodálkoztak, hogy számukra egy ismeretlen világba csöppentek, más volt a táj, mások az öltözetek, szokások. Mindannyian büszkéek voltak új ismereteikre, mert szüleikkel is tudtak most már beszélgetni a Bibliakörön hallottakról.

Próbáljatok meg ti is szerezni egy Gyerekbibliát, szorgalmasan olvasni, és hétvégén egy kis időt áldozni arra, hogy családokkal megbeszéljétek a bibliai történeteket!

Sok sikert kívánok:
Judit néni

Fiataloknak

A MEGFESZÍTETT ÉL

Mária Magdolna és Mária sietnek Jézus sírházhoz. Üres szívvel, hallgatagon, reményvesztetten. Az elmúlt napok eseményei, a kegyetlen világi hatalom kétszínű ítélete, Jézus keresztalála fájdalommal és csalódással tölti el szívüket... Előttünk sem ismeretlen ez az érzés, út-közben a temető felé, szertartásaink sírházához... Sehol sem érzünk olyan tehetetlen ürességet a halállal, az elmúlással szemben, mint a temetőben. A halál pillanatában bezárul egy ajtó, amin át nekünk, élőknek, nincs bebozsoltás. Azon túl, az már a holtak otthona... Az Evangélium szerint (Mt 28, 1-10), ott a holtak világának küszöbén, Jézus sírházánál, megtörténik a csoda, a feltámadás embereket megváltó csodája. Az Úr anygala szól: „...tudom, hogy Jézust, a megfeszítettet keressétek. Nincs itt, mert

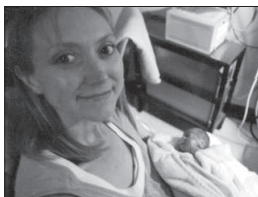
feltámadt, amint megmondta.” Jézus, akit keresztre feszítettek, akit megölték, él! S ez nem csak azt jelenti csupán, hogy valami rossz jóvá változott, vagy azt, hogy Jézus visszatért övei közé és folytatja életét, tanítását, ott, ahol azt Pilátus gyáva, „kezzeit mosó” ítélete és a felbőszült, Őt keresztre feszítő tömeg megszakitotta. Jézus feltámadása azt jelenti: a félre gördített kő mögött feltárad egy ajtó. Ahol minden emberi próbálkozás kudarcot vallott, ott új élet kezdődik. Jézus egy új, örök és végeleges utat nyitott Isten országába. Belép, előttünk jár egy olyan úton, amin élő ember még sohasem járt...

Jézus él! Aki Őt követi, aki az Ő nyomában jár, Vele él a mennyei Atyánál, egy végtelen, örök hazában.

Pál atya

ÉLETÉT ADTA GYERMEKÉÉRT

Az angol Lorraine Allard várandóssága ötödik hónapjában tudta meg, hogy előrehaladott májrákja van. A kismama esélyeit jelentősen növelte volna, ha elveteti a magzatot, hogy azonnal megkezdhesse az onkológiai kezelést. Ő

azonban úgy döntött, megvárja, míg származéssal világra tudja hozni a gyermeket, s csak utána kezelheti magát – tudósít a foxnews.com internetes portál.

A 33 éves kismama tavaly november 18-án koraszülött, de egészséges kisfiúnak adott életet. A szülés után megkezdett kemoterápia már késő volt, két hónap múlva meghalt. Az orvosok szerint a fiatal nő belrendszerében feltehetően évek óta észrevétlenül növekedett a rák, amely végül a májra is átter-

jedt. Mire orvoshoz fordult gyomorpanaszokkal, addigra mája tele lett rosszindulatú daganatokkal.

Halála előtt többször magához ölelhetette kisfiát, Liamot, aki három nővére, a tízéves Leah, a nyolcéves Amy, és a 20 hónapos Courtney után negyedikként érkezett a családba.

Martyn Allard így nyilatkozott újságíróknak: „Az orvosok azt mondták, semmit sem tudnak tenni, mivel várandós. Lorraine azt felelte, nem veteti el; ha megtenné, utána nem volna ereje a küzdelemhez. S ha ő meghal is, a gyermekünk élni fog. Derűsen, hatalmas lelkerővel, kimondhatatlan bátorsággal csinálta végig. A vége már nagyon nehéz volt, de őt boldoggá tette, hogy megszülette Liamot.”

ITTHON ÉS OTTHON –
VENCSER LÁSZLÓ HATVAN ÉVE

Karizmatikus, szuggesztív, felejtethetlen interjúregény született két erdélyi magyar életre szólóan fontos találkozásából. Vencser László, a Krisztuskövető Jó Pásztor, Gyergyódittről elszármazott teológusprofesszor, lelkes, a gyulafehérvári Hittudományi Főiskola tanára, jelenleg az Ausztriában működő Idegen Nyelvű Pásztoráció országos igazgatója 2007. februárjában találkozott Varga Gabriella újságíróval, a könyvtáralapítóval. E találkozás, valamint Vencser László 2007. június 17-i, hatvanadik születésnapja szülte a gondolatot, az *Itthon és otthon – Vencser László 60 éve* című interaktív beszélgető-regény alapötletét.

A két karizmatikus személyiség életútjának metszéspontjain intenzív erővel, hihetetlenül rövid idő alatt készült el a könyv, amelyből élénk tárul egy rokonszenves gondolkodó, többek között a *Felkelés szabadság, az Egy a ti atyátok, az Atyánk és társaink*, és számos magyar-, illetve német nyelvű tanulmány szerzőjének portréja. Egy elhivatott lelkipásztor hitvallása, akit istenkövető, különös eddigi életútja a hídvő szerepére választott ki Erdélyben, a Kárpát-medencében élő magyarság és a nyugat-európai pártizáció között. Regényforma szerkezetben, az érzelmi és az intellektuális hatásokat végigélve, szinte egy lélegzetvételre olvassuk el az egykori gyulafehérvári kántoriszkolás kisdiák, a gyulafehérvári és római teológushallgató, a római Pápai Gergely Egyetem licenciatúsának és az Accademia Alfonsiana doktorandusának életútját és hitvallását. Vencser Lászlót Márton Áron szentelte pappá, erkölcteológiát Márton Áron és Jakab Antal kormányzása idején tanított Gyulafehérváron 1975–1991 között. S aztán jött a nehéz és szép külföldi misszió, a magyarság és sok más nemzet érdekében.

A kitűnő székely, magyar író, Varga Gabriella a fejezetek költői bevezetőiben nem véletlenül üt meg bibliai nyelvvel, népmesei hangvételt, mint a mese-fakasztó Gaál Mózes, vagy a lengén lebegő, góbésan metafizikus Tamási Áron. Vencser László az otthonos szülői ház szeretet- és kemence-melegébe varázsolja olvasóit, elbűvölően, lebilincselően mesélve. Nem véletlen, hogy éppen őt, az elhivatott keresztényt, karizmatikus embert – három társával együtt – tanárai javaslatára Márton Áron püspök a római Pápai Gergely Egyetemre küldte. Ő, hazatérve, megpróbálta hivalkodás nélkül meghonosítani hazájában az európai tapasztalatokat, anélkül, hogy a ma-

gyar tradíciókat ápoló hazai, erdélyi örökséget, Márton Áron és Jakab Antal tanításának lényegét megmásmint volna. Tanárként, igehirdetőként, elméleti teológusként, a könyv főhőseként úgy fogalmazza meg a hit tökéletesedésének lehetőségét, hogy az Ige, a hit, az istenkövető, krisztuskövető magatartás váljon a keresztény ember életének szerves részévé.

Egész eddigi életútját meghatározta a Johann Wolfgang Goethe-től tanult két alapmetafora: a gyökér és a szárny szimbolikus jelentése. Hűséges maradt az erdélyi magyar teológia elkötelező hagyományaihoz, ugyanakkor a keresztény megújulás, a magyar újjászületés módzatait kereste világeletemben. Arra törekedett eddig is, akár tanárként, akár igehirdetőként, hogy tanítványai, követői számára élő valósággá, az élet szerves részévé tegye az Ige. Vencser László Istent szolgálva a rendszerváltozást követően is segítette rászoruló embertársait, majd, elfogadván a számára kijelölt új utat, Ausztriában, Linzben az Idegen Nyelvű Pásztoráció igazgatójaként képviseli a kisebbségi sors ügyét, hazatérve templomot, tanulmányi házat, öregotthont alapítván a magyar kultúrára szomjazóknak. Nem kis áldozatot kíván tőle ma is a vállalt hontalanság: bár magyar ember, román és osztrák állampolgárként szolgálja a hazát...

Varga Gabriella könyvének sarkalatos erénye, hogy példát állít élénk. A könyv végigolvasása után átérezzük, hogy hit és a karizmatikus elhivatottság segítette Vencser Lászlót, a krisztuskövetőt a lelkek megmentésében és a magyarság ügyének szolgálatában.

Pósa Zoltán

Varga Gabriella:
Itthon és otthon –
Vencser László 60 éve
(interjúregény)

203 oldal + 75 színes és
7 fekete-fehér fotóval
Státus Kiadó, Csíkszereda 2007.

**Megvásárolható a külföldi magyar
missziókon, vagy megrendelhető:**

laszlo.vencser@dioezese-linz.at

Ára: 20 euró + portó

Vencser László beszédet mond 2007. július 1-jén a kilyénfalvi Jakab Antal Könyvtár újjáalapításán és felszentelésén. Az intézményt Tamás József (felvételi-lünkön) gyulafehérvári segédpüspök szentelte fel

Floridai levél

A HANG EREJE

A hangerő skálája félelmetesen nagy, a bársonyos tónustól a gyilkos erejűig. Az általad megnyugtató kedvességétől a rombolóig. De miért érdemes ezen elgondolkodnunk? Mert bebizonyosodott, hogy az erős hangok/zajok a környezetszennyeződések válfajai közé tartoznak, hatásuk a testi/lelki egészségre tudományosan is kimutatható. Az „is” azért került ide, mert tapasztalatból tudjuk, hogy szinte „süketen” jövünk ki a fertelmes hangerőt produkáló mozikból; összerenzenünk, és menekülni szeretnénk az elektromos fűnyírógép, a kávédaráló, és a konyhai szemétdaráló, találó kifejezéssel, a „konyhamalac” robaja elől.

A nyár elején egy környezetvédő tüntetést láttam, amelynek sikerült önmagát meghazudolnia. A téma: az egyre nagyobb forgalmú müncheni repülőterre tervezett új kifutópálya, amelyről tönkre tennék az egészséges környezetet, és még több gép szennyezné a levegőt. A tüntetők a belvárosban gyülekeztek. Felszerelték a hangszórókat, felvilágosító szórólapokat tettek ki az asztalokra. És alig készültek el a munkával, a szél felkapta a papírokat, és a szélrózsa minden irányába repítette a valódi röpcedulákat. A hangszórókból ivóltított a dobhártyákat remegtető, szólamokkal tarkított „zene”. Csak néhány órát tartott az egész. De hogy milyen szeméttömeg maradt ezután a „környezetvédő” megmozdulás után, az csak a sportarénák meccs utáni látóhöz hasonlítható.

Szerencsére München falai dacoltak a falrengető hangerővel, nem úgy, mint Jerikő, amelyek leomlottak a trombiták elemi erővel megszólalt hangjától. (2004 augusztusában G. Wood toronói régész a Bibliára utalva megállapította: ha összehasonlítjuk a Jerikőnél talált régészeti bizonyítékokat a bibliai leírással, figyelemre méltó egyezést találunk.)

A hangerősség meghatározásánál alkalmazott besorolás szerint a sügár/suttogás 30; a társalgás 80; a konyhamalac 85 erősségű, amíg a rokkene eléri a 120 decibelt. Hogy az ember saját (erős) hangjával árthat önmagának, erre nemrég jöttek rá. Operaénekese hang/hallásproblémáival foglalkozva fedezték fel, hogy az általuk elért 110-es (néha magasabb) decibelt ők még erősebbnek hallják/érik, ami hallás- és éneklési zavarokat idéz elő. De az erősség mellett számít az is, hogy mennyi ideig van neki kiütve az ember. Minél tovább, annál ártóbb a hatás. Csak néhány érintett terület: szív- és agyműködés, vérnyomás, légzés, alvás, kommunikáció, emlékezet. Legyen elég ennyi. Az Egészségügyi Világszervezet becslése szerint egyedül Európában vagy kétszázszor halnak meg hangártalom következtében – évente!

Kutatások igazolják, hogy az óceánok mélységeibe is lejutnak az ember okozta zajok, és nem mentes tőlük sem az északi, sem a déli sarkvidék. A természet hangját rögzítő tudós régen 20 óra alatt gyűjtött 15 perc tiszta anyagot, ma ugyanezt a tízszerese, 200 óra alatt éri el.

De vannak biztató jelek. Szakemberek foglalkoznak a „halkítás” lehetőségeivel, és szép számmal vannak társadalmi megmozdulások, amelyek a közvetlen környezet zaj-problémáival foglalkoznak. Német szakírók állították össze A fül lázadási című könyvet. Felhívják olvasóik figyelmét a fület támadó elemekre, és irányítást adnak a helyes, a szelektált hallásra/odahallgatásra.

Bitskey Ella, Sarasota

NEHÉZ A MOHAMEDÁNOK TÉRÍTÉSE, NÉMET FÖLDÖN IS

Németországban vallásszabadság van. Az elmúlt évek során több ezere emelkedett azoknak a száma, akik a mohamedán vallást tartották a számukra üdvözítőnek és izlám-hívőkkel lettek. Egy kimutatás szerint környezetük nem sok érdeklődést mutat a németek körében általában magánügynek tekintett vallásváltás iránt, mindennapi életükben ez csak annyi különbséget jelent, hogy alkalmazkodnak a mohamedán hitélet követelményeire. Jóval rosszabb helyzetben vannak viszont azok a mohamedánok, akik megkeresztelkednek, mert honfitársaik szinte kizárják maguk közül, árulónak, nem egyszer szabályos elenségnek tekintik őket. A marburgi iszlám-szakértő Ursula Spuler-Stegemann tapasztalata szerint a mohamedánok természetesen tekintik, hogy Németországban vallásszabadság van, azaz, hogy ők há-

borítatlanul gyakorolhatják hitüket. Ehhez a hatóságok még támogatást is nyújtanak, amikor mecsetek építését adókönyvteljes teszik lehetővé. Megütköznek viszont azon, ha keresztények térítési szándékkal közelítenek feléjük. A zömében törökök lakta Kölni negyedekben nem ritka a hittérítő bántalmazása, ha nyílt utcán kínálnak török nyelvű Bibliát vagy katekizmust. A megkeresztelkedettek pedig legfeljebb plébániájukon kapnak lelki vigaszt, mert családjuk – hacsak nem tértek át ők is a krisztusi hitre – még a legjobb esetben is csak mint belpoklosra tekint rájuk.

Szerencsére eddig csak egyedi esetben történt tartós testi sérüléssel járó túlkapás a megkeresztelkedett törökök vagy arabok ellen. A lelki terror viszont mindennapos. Jól érzékelteti egy, már évtizedek óta Kölnben élő török aszszonyinak az esete, hogy

mit érez egy ilyen kizárított családjában. Magas korban elhunyt édesanyja temetésére magától értetődően Törökországba utazott. A kisázsiai helységben, ahol a temetés volt, mindenki elfordította a tekintetét, amikor gászruhájában megjelent. Nővére és sógora pedig erőszakkal visszatartotta a koporsó előtt, amikor a halottnak le akarta róni a végítzességet, mondván, jelenléte csak megszegyeníti a szertartást. Ennek ellenére a keresztény hit, ha lassan is, de a németországi törökök körében is terjed. Különböző másfél évtized alatt 40-re nőtt a keresztény török családok száma. Sokat segít az újonnan betérőknek, ha beszélhetnek keresztény testvéreik előtt az elszennvedett megaláztatásokról, mert az elvesztett otthon helyett új otthonra lennek az egyház-közösségben és ez erőt ad a mohamedán környezet által gyakorolt nyomás elviseléséhez. Vincze András

VAN-E LELKE A KLÓNOZOTT EMBRIÓNAK?

A fenti kérdés nyilván sokunkban felmerült már. Ezzel kapcsolatban nyilatkozott nemrég Tadeusz Pacholczyk, a philadelphiai Országos Katolikus Bioetikai Központ igazgatója.

– Sokan annyira visszataszítónak tartják az ember klónozását, hogy felvetik, hátha Isten nem is hajlandó „együtműködni”, és nem ad lelket a klónozott embriónak. Am ugyanígy 1978-ban, az első lombikbébi létrehozásakor is mondhatták volna, hogy Isten nem lehel lelket a laboratóriumi körülmények között létrehozott embrió testébe. Pedig azóta több mint egymillió ilyen gyermek született, és nem állíthatjuk, hogy bármelyiküknek ne volna lelke.

Az erkölcsileg elfogadhatatlan cselekedeteket továbbgondolva akár azt is feltételezhetnénk valaki, hogy Isten nem hajlandó „együtműködni” például egy város lebombázásával, ezért átmenetileg felfüggeszti a fizika törvényeit, s a bomba nem robban – ami nyilvánvalóan irreális elképzelés.

Isten tiszteletben tartja az általa alkotott természet törvényeket. A viszonylag ritkán előforduló csodáktól eltekintve akkor sem avatkozik bele a fizikai vagy a biológiai folyamatokba, ha az ember rosszra használja a természet erőit. Az embriókkal történő manipulációt sem akadályozza meg azzal, hogy nem ad nekik lelket.

Az ember klónozása révén végső soron azonos genetikai állományú ikertestvért hoznak létre. Lélek nélküli klón tehát épüggé nem létezik, mint olyan egypetéjű ikerpár, akik közül az egyiknek van lelke, a másiknak nincsen. Ez a tény egészen egyértelművé teszi, mennyire erkölcselen az ember klónozása, hiába nevezik azt terápiai klónozásnak.

A klónozás során egy testi sejt, például borsejt – teljes génlállományal rendelkező – sejtmagját ültetik egy éretlen petesejt eltávolított – fél génlállományal rendelkező – sejtmagja helyébe. A teljes génlállomány jelenléte folytán új emberi élet jön létre. Az embrió a borsejt-donor egypetéjű ikertestvére. Ez a parányi lényt vagy elpusztítják a laboratóriumi eljárás során (terápiai klónozás), vagy anyaméhbe ültetik, ahol kifejlődik a megszületik (reproduktív klónozás). Mindkét eljárás során súlyosan sérül az erkölcs.

A terápiai klónozás során az elpusztított embrió összetettjeit használják fel. Ezeket a sejteket szervátültetés esetén a donor szervezete immunszuppresszióval is befogadja, hiszen génlállományuk megegyezik. Ez az előnyt azonban súlyos erkölcsi sérelem árán éri el: a parányi emberi lényt eleve halálra szánják, és gyakorlatilag „pótalkatrészként” használják. Az erkölcsileg szintén kifogásolható reproduktív klónozás esetében az embrió legalább életben marad. A terápiai klónozásnál azonban voltaképpen egy családtagot, egy kistestvért ölnek meg a sejtjeirt.

*

(A szerző, Tadeusz Pacholczyk egyházmedikus pap, ideggyógyász orvos. A Yale és a Harvard egyetemeken végezte tanulmányait, jelenleg a philadelphiai Országos Katolikus Bioetikai Központ igazgatója. A fentiekben az ncbcenter.org internetes oldalon megjelent gondolatmenetét ismertettük.)

A SZÜLŐFÖLDHÖZ KÖTŐ LEGERŐSEBB SZÁL...

Ha a szülőhelyéről mesze sodródott embert megkérdezzük, hogy a helység-név mellett mi az, ami leg hamarabb eszébe jut, legtöbbször minden bizonnyal a templomot jelölik, nevezik meg, ahol a kereszttségben részesültek. Érthető tehát a messze tájakra sodródott emberben ébredő felfokozott érdeklődés, ha olyan könyvet vehet a kezébe, amely a lelkekben kitörőtelten élő templomképét, történetét tárja elé.

E templomok nemcsak szakrális helyek, létesítmények, hanem az egyetemes kultúra, a közösségi élet megtartó-, ugyanakkor távolba is sugárzó erői; valláson, felekezeten is tültmutató szimbólumokként élnek bennünk.

Ezt érezhetjük, mikor kezünkbe vesszük a Szt. Mári Múzeum kiadásában megjelent Szt. Mári egyházi építészete című, román-, magyar-, és angol nyelvű, nagyon szép nyomdai kivitelezésű, csodálatos fotókkal illusztrált kötetet.

Negyvenöt helység nyolcvan templomáról, illetve két zsinagógáról nyújt hosszabb-rövidebb történeti, művészettörténeti leírást.

A kiadvány a 2000-ban ugyanott megjelent, nagy sikerű Az Úr háza, a mi hájlékunk című, gazdagabb illusztrációs anyagot bővített kiadása. A mostani kötet – amint az Előszóban olvashatjuk – „az Európai Unió határ menti együttműködéseket támogató Phare programja”-nak köszönhetően jelenhetett meg.

Szatmár megye rendkívül gazdag tárháza az egyházi műemlékeknek. Beszédesebb példája a különböző nemzetiségek és vallások századokra visszatekintő egymásmellettségének. Ugyanakkor hű tükrök azoknak a történelmi változásoknak, változásoknak is, amelyek következtében templomaink többször is „gazdát cseréltek”. Gondoljunk csak a reformáció és az ellenreformáció idején bekövetkezett változásokra, valamint a hatalmi vagy békés úton történt ortodox, görög katolikus, ismét ortodox, illetve görög katolikus tulajdonviszonyokom megélt fordulatokra. (Sajnos, a kötetben az utóbbiakról csak a szatmárnémeti Szt. Miklós-templom leírásában történik említés, noha a hovatartozás alapvetően befolyásolta az építészeti stílusjegyeket, külső arculatukat is!)

Templomaink során kiemelkedő hely illeti meg az ákosi, csomaközi, és sárközújfalvi református templomot, a román nemzetiségű műemlékként számon tartott zsályokorondi, felsőbaldói, és kisszokondi román ortodox fatemplomokat, Szatmárnémeti és Nagyvárad pompás templomait, zsinagógáit, a XVIII–XIX. század fordulóján épült vidéki katolikus templomokat, melyekből nem csupán a lélek melege, hanem letűnt századok történelmi lehetete árad felénk.

A feldolgozott anyag gazdagsága, bősége vezet-hozza oda, hogy a „leltár” számbavételekor az öröm

érzése mellett hiányérzetünk is támad. A Németországban, vagy a világ más tájain élő szatmáriak okkal/joggal vehetik fel, hogy a bemutatott templomok során hiába keresik például a kálmándi Szent Anna-, a mezőfényi Szent Mihály-, a mezőteremi Szent Kereszt Felmagasztalása-, a csomaközi Szent István király-templom képét, illetve leírását.

Egyházi és turisztikai szempontból egyaránt jelentős kiadványt forgathatunk, lapozhatunk. Szomszédságában hadd említsük meg a Szt. Mári Római Katolikus Püspökség által, néhai Reizer Pál püspök védműködésével készült Szt. Mári németi római katolikus templomai (2000.), és A szatmári római katolikus egyház megyei templomai sorozatban kiadott nagyváradi I. számú esperesi kerület templomait bemutató kötetet (2001.). Sajnos, ez a sorozat megszakadt, remélhetőleg nem véglegesen.

A hazalátogatók szíves figyelmébe ajánljuk e kötetet. Örök értékek közvetítője, a szülőföldhöz való sokrétű kötődés fontos tartópillére. A távolság miatt elkerülhetetlenül erodálódó emlékezet frissítőjeként forgathatják.

(*Arhitectura ecleziastică din Satu Mare – Szatmár egyházi építészete – Ecclesiastical Architecture of Satu Mare 2007. Szerkesztette Szűcs Péter Levente; Szerzők: Daniela Bălu – Szűcs Péter Levente – Terdik Szilveszter*)

Máriás József

MOSTÁRI KŐ KARÁCSONYRA

Az elmúlt karácsonyi ünnepekre sok kedves ajándékkal leptek meg hűveim és barátaim, de egyre különös módon emlékezni fogok sokáig.

Az új év első napjaiban kis csomaggal kopogott be hozzám a postás. Első pillantásra ismeretlennek ítéltém meg feladóját, hiszen Bosznia-Hercegovinából érkezett. Elcsodálkoztam az egészen, hiszen onnan még nem kaptam sose postai küldeményt. A kis csomag tartalma egy kódarab és egy rövid levél német nyelven. Kíváncsian olvastam a levelet, mely arról szólt, hogy a küldőjének, Mirsadnak mit jelképez ez a kódarab. Mirsaddal a 2005-ös ifjúsági találkozó alkalmával hozott össze a Gondviselés, aki akkor Mostarból érkezett egy kis csoporttal Kölnbe. Egy kiscsoportos beszélgetés végén megismerkedtem egy édesanyja bosnyák, édesapja horvát származású. A nevét édesanyja, a vallási hovatartozását édesapja választotta hajdanán. Így kerülhetett ő is röviddel érettségje után 2005 nyarán a kölni találkozóra.

A levél írója karácsony ünnepéről elmélkedett, és ezt a mellékelt kövel szemlélte. Leírja, hogy a kő a régi mostari Óreg hídból származik, melyet a délszláv háború idején leromboltak. Számára karácsony ünnepe Isten hidépítésének nagy csodája. Hiszen Ő, Jézus Krisztus hozzájárult a délszláv hidat épített Isten és ember közé és ezért van remény minden emberi szomorúság, népek közötti béktelenség és kudarc ellenére. Ez a hid szilárdan áll, amelyen biztosan lehet haladni életünk végső célja felé, és jókívánsága is az, hogy sikerüljön nekünk, ki-ki a maga helyén minél több embernek megmutatni az utat Isten Hídjá, Jézus felé. Mely értelműt üzenetet fogalmazott meg Mirsad soráival. Főleg, ha ismerjük a délszláv térség történetét. Hiszen Mostar eredetileg keresztény város volt, de a török időkől kezdve a lakosság elmulmánosodott. Ma e kisváros képezi a határ vonalat a kereszténység és a muzulmánok között. Ez a határ vonal – az Óreg hid – azonban nemcsak a kereszténység és a muzulmánok közötti határ vonalat jelképezi, hanem ez az Óreg hid kapcsolja össze a két különböző kultúrát is. Míg a Neretva folyó egyik oldalán a muzulmánok meszetekben imádkoznak szombatoként, addig a másik oldalán a keresztények templomaikban ezt vasárnap (az Úr napján) teszik. A több évszázados együttélés egy nagyon törekeny kapcsolatot épített ki a két kultúra között. A hidat még a XIV. században Szulejman szultán építette, hogy át tudjon kelni serege a folyón. Akkoriban ez a hid volt a legszebb és legösszetettebb. Olyan látványosság volt, mint a római Colosseum vagy a görög Akropolisz. Az

A mostari híd, amelyet a délszláv háború idején leromboltak

újraépítés kezdetekor, 2003-ban mind a bosnyák muzulmán, mind a horvát keresztény lakosság azt szerette volna, hogy az új híd a több száz éves formáját nyerje vissza. Ez a híd jelentette számukra a kapcsolatot a két kultúra között, ezért ragaszkodtak emyire az Óreg hid formájához. A helyreállítási munkálatokat magyar hidépítő mérnökök kezdték el. Ők emelték ki a Neretvából a lerombolt kőtömböket, rövidesen török kőfaragók csatlakoztak hozzájuk a további teendők elvégzésére.

Az építési folyamat a kőtömböket összekötő habarcs kidolgozásakor akadt el. A mérnököknek nem sikerült olyan szilárdságú kötőanyagot kidolgozniuk, mint amelyet az eredeti hidépítők használtak. Két évig próbálkoztak, de tudományuk nem hozott sok sikert. Végül a török kőfaragók nyomására kipróbálták az ősi recepten alapuló habarcsot. Ennek az alkotórészei: citrom, kecskeszőr, csontpor és tojássárgája (akkoriban még nem ismerték a cementet). A mérnökök nem akartak hinni a szemüknek, amikor a tesztek során kiderült, hogy a szakácskönyvbe illő ősi habarcs hozza azokat az eredményeket, ami a híd összetartáshoz szükséges. Ezzel az ősi habarccal készült el az új mostari Óreg hid.

Eddig a híd története. S most idézzük emlékezetünkbe a karácsonyi ünnepi misén elhangzó szentlecke sorait: „Sokszor és sokféle módon szolt Isten hajdanán az atyákhöz, ezekben a végső napokban Fia által szolt hozzánk, akit a mindenség örökösévé tett.” (Zsid 1,1-2) Mirsad ezzel az idézettel fejezte be sorait, s még hozzáfűzte, hogy ő igen hálás édesapja hajdani döntésének, hogy őt Krisztus nevére megkeresztelték.

Kíváncsom mindannyiunknak, hogy az elkövetkező nagybőjti szent időben mi is hálásan, Isten Fiahoz még inkább ragaszkodva, lelkiükben növekedve keressük a hídverés áldott lehetőségeit Isten és ember, ember és ember között!

Lukács József, Köln

IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás a 2. oldalról)

nek szerte a világon. Hűség ehhez a küldetéshez, akár élete feláldozása árán is, amely sajátos vonása a biborásoknak, amint esküjük tanúsítja; ezt szimbolizálja ruhájuk skarlátja, amely a vér színe.”

Különösen közel érezzük magunkat „azokhoz a keresztényekhez, akik üldözést szenvednek a hit ügyéért. Tanúságtételükről naponta kapunk híreket; a megölték áldozata arra ösztönöz, hogy evangelizáló elkötelezettségünk egyre ösztönösebb és nagylelkűbb legyen.”

„Gondolataimmal különösen azokat a közösségeket keresem meg, amelyek olyan országokban élnek, ahol nincs vallásszabadság, vagy ahol papíron ugyan engedélyezik, de valójában sokféle módon korlátozzák.” „Isten eljövendő Királyságának magja már ténylegesen létezik a világban.”

ELHUNYT KRÄUTER SEBESTYÉN PÜSPÖK

Életének 86., áldozópapságának 62., püspöki szolgálatának 18. évében elhunyt Kräuter Sebestyén, a Temesvári Egyházmegye nyugalmazott főpásztora. Hosszú betegség után, a szentségekkel ellátva érte a halál január 29-én. Még aznap délután felvatalozták a temesvári Szent György-székesegyházban, ahonnan február 1-jén délelőtt helyezték holttestét elődei mellé a székesegyház kriptájába.

Kräuter Sebestyén 1922. december 22-én született a Temes megyei Niczkyfalván. Filozófiai és teológiai tanulmányait a temesvári szemináriumban végezte. 1946. június 2-án szentelte pappá székhelyén Pacha Ágoston temesvári megyéspüspök.

II. János Pál pápa 1983. október 7-én „ad nutum Sanctae Sedis” ordináriussá, 1990. március 14-én pedig a Temesvári Egyházmegye főpásztorává nevezte ki. 1990. április 28-án szentelték püspökké a temesvári Szent György-székesegyházban. 1999. augusztus 28-án vonult nyugalomba.

AZ EMBERI CSALÁD...

(Folytatás az 1. oldalról)

kapcsolatokban egyaránt. Ezen kívül olyan helyzetek is előfordulnak, amikor a gyengének nem az igazság előtt kell meghajlania a fejét, hanem azok pusztá ereje előtt, akik több anyagi eszközzel rendelkeznek. Hangsúlyoznunk kell: a törvénynek mindig féken kell tartania a hatalmat, és ennek a független államok közötti kapcsolatokban is érvényesülnie kell.

12. Az Egyház sokszor beszélt a törvény természetéről és szerepéről: e jogi norma kritériuma – amely úgy szabályozza az emberek közötti kapcsolatokat, hogy felelősséget teremt a külső magatartásformákat, és rendelkezik a törvényszegők megbüntetéséről – a dolgok természetén alapuló erkölcsi norma. Az emberi értékek egyébként – legalábbis alapvető igényeit illetően – képesek ezt felismerni, ha visszanyúlunk Isten teremtő Értelméhez, amely ott van minden dolog erejében. Ennek az erkölcsi normának kell szabályoznia az ember tudatos választásait, és ennek kell irányítania magatartását. Léteznek jogi normák az emberiség családját alkotó nemzetek közötti kapcsolatokra? És ha léteznek, hatékonyak? A válasz: igen, léteznek normák, de ahhoz, hogy valóban hatékonyak legyenek, vissza kell nyúlni a természetes erkölcsi normához, mint a jogi norma alapjához, különben törekeny és ideiglenes megállapodások megbüntetik ezeket.

13. A természetes erkölcsi norma ismerete nincs elzárva az ember előtt, aki ha önmagába néz, és saját sorsát látja, a lényének legmélyén lévő hajlamok belső logikájáról kérdezi magát. A döbbenet és a bizonytalanság érzésével – legalább a lényesebb irányvonalakat illetően – eljuthat annak a közös erkölcsi törvénynek a felismeréséig, amely útmutat a kulturális különbségekben, lehetővé teszi, hogy az emberek megértsék egymást a jó és a rossz, a helyes és a helytelen legfontosabb ismérveivel kapcsolatban. Elengedhetetlen visszanyúlni ehhez az alapörvényhez, minden szellemi erőnknek ennek keresésére fordítva anélkül, hogy a félreértések elbátortalanítanának bennünket. A természeti törvényben gyökerező értékek ugyanis jelen vannak – még ha töredékesen is, és nem mindig hűtelenen – a nemzetközi egyezményekben, az egyetemesen elismert tekintélyi formákban, a humanitárius jog elvében, melyet az egyes államok jogalkotása és a nemzetközi szervezetek szabályzatai magukba foglalnak. Az emberiség nem él „törvény nélkül”. Mégis sürgető, hogy folytassuk a párbeszédet ezekről a témákról, elősegítve, hogy az egyes államok törvényalkotása nyitott le-

gyen az alapvető emberi jogok elismerésére. A világban lévő jogkultúra növekedése többek között attól az elkötelezettségtől is függ, hogy mindig megvalósítsuk a mely emberi tartalmat hordozó nemzetközi normákat, és ezáltal elkerüljük, hogy önző vagy ideológiai célokból könnyen kijátszható eljárásokká váljanak.

Konfliktusok legyőzése és leszerelés

14. Az emberiség ma, sajnos, nagyfokú megosztottság és súlyos konfliktusok között él, melyek sötét árnyékat vetnek jövőjére. Bolygónk nagy területén növekszik a feszültség, közben pedig nő a veszély, hogy egyre több ország rendelkezik nukleáris fegyverrel, ami okkal kell aggodalmat minden felelős személyben. Az afrikai kontinensen még számos polgárháború zajlik, noha jó néhány ország fejlődést ért el a szabadság és a demokrácia terén. A Közel-Kelet mindmáig konfliktusok és mérenyletek színtere, amelyek kihatnak a szomszédos nemzetekre és térségekre is, és fennáll a veszély, hogy belesodródják azokat az erőszak örvényébe. Nagy általánosságban sajnálattal kell megjegyeznünk, hogy növekszik a fegyverkezési versenybe bekapcsolódó államok száma: még a fejlődő országok között is vannak olyanok, amelyek nemzeti összetérmeik jelentős hányadát fordítják fegyverkezésre. Ez az elszomorító kereskedelem sokrétű felelősséget hordoz magában: egyrészt az iparilag fejletlen országok, amelyek bőséges hasznat húznak a fegyvereladásból, másrészt a szegény országokban uralkodó oligarchiák egyre modernebb fegyverek beszerzésével akarják megszilárdítani helyzetüket. Ilyen nehéz időben tényleg mozgósítanunk kell minden jóakarót ember, hogy konkrét meggyőzések jöjjenek létre a hatékony leszerelés, és legfőképpen a nukleáris leszerelés illetően. A folyamat jelenlegi szakaszában, amikor az elburjánzó nukleáris fegyverkezés megfékezése háttérbe szorult, kötelességemnek érzem, hogy minden hatóságot arra buzdítsak, hogy határozottabb elszántsággal folytassa a tárgyalásokat a meglévő nukleáris fegyverek egyeztetett és progresszív megsemmisítéséért. Most, amikor megismételtem ezt a felhívást, tudom, hogy mindazok, akik szívükön viselik az emberiség jövőjét, osztoznak kérésemben.

15. Hatvan év telt el azóta, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete ünnepélyesen közzétette az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát (1948–2008). Az emberiség családja ezzel a dokumentummal felelt a II. világháború borzalmaira: ebben nyilatkozta ki, hogy egysege minden ember egyenlő méltóságán alapszik, és az emberi együttélés középpontjába az egyének és a népek alapvető jogainak tiszteletben tartását helyezte. Döntő lépés volt ez az egyetértés és a béke felé vezető nehéz úton. Külön említést érdemel, hogy a Szentszék éppen 25 évvel ezelőtt fogadta el a Családjogi Chartát (1983–2008), és 40 éve ünnepeztük először a Béke Világnapját (1968–2008). VI. Pál pápa gondviselés szerinti elgondolását tisztelettel elődöm, II. János Pál pápa nagy meggyőződéssel folytatta tovább. Ennek a napnak a megünnepélése az évek során lehetőséget adott, hogy az alkalomra közzétett üzenetekben keresztül megvilágosító egyházi tanítást fejtünk ki az emberben lévő ezen alapvető jó érdekében. E jelentős évforduló alkalmával minden ember annak tudatosítására hívok, hogy mindannyian az emberiség egyetlen családjához tartozunk, és hogy kötelezzük el magunkat, hogy együttélésünk a Földön egyre inkább ezt a meggyőződést tükrözze, hiszen ettől függ az igazi és tartós béke megteremtése. Ezen kívül minden hívót arra biztatok, hogy fáradságtalanul kérje Istentől a béke nagy ajándékát. A keresztények tudják, hogy rúbizhatják magukat Mária közbenjárására, aki azzal, hogy Isten Fiát, a mi megváltónkat szíve alá fogadta, a mi közös édesanyjainkká is lett. □

HÍREK – ESEMÉNYEK

Nem utazik a pápa Kanadába

A pápát a június 15–22-ig tartó 49. Eucharisztikus Világkongresszus, illetve Québec város alapításának 400. évfordulójára hívta meg Kanadába Marc Ouellet bíboros, aki az Eucharisztikus Világkongresszus szervezőbizottságának elnöke, valamint Jean Chrast, Québec tartomány miniszterelnöke. Marc Ouellet bíboros, québeci érsek január 17-én jelentette be kanadai újságírók előtt, hogy a Szentatya látogatására ebben az évben nem kerül sor. Ouellet bíboros családját fejezte ki, mert mint mondta, a Szentatya látogatása különös hangsúlyt adott volna a 49. Eucharisztikus Világkongresszusnak, amelynek témája „Eucharisztia: Isten ajándéka a világ életéért”. A bíboros ugyanakkor hozzátette: érthető, hogy a pápa nem vállalkozott erre az útra, hiszen ebben az évben is zsúfolt programok, és többek között az Amerikai Egyesült Államokba és Ausztráliába vezető fűrésztó utak várnak rá.

Költözik a csillagvizsgáló

Elhagyja eddigi helyét a Vatikán obszervatóriuma. A nagy múltú intézmény Albano Laziale városba, egy üresen álló kolostorba kerül, másfél kilométerrel távolabb jelenlegi helyétől.

A felújítási munkálatok befejezése után költözik be az obszervatórium az épületbe – közölte Sabino Maffeo SJ, az intézet munkatársa. A történelmi érdekes-szerű csillagászati távcsövek azonban továbbra is Castel Gandolfoban maradnak, hogy a látogatók megtekinthessék azokat.

Maffeo szerint az irodák és egyéb helyiségek, valamint a jezsuita lakások át-helyezése nem lesz hatással a tudományos tevékenységre. A legtöbb tudós az Egyesült Államokban, az arizonai Mount Grahamen található pápai kutatóközpontban dolgozik. Tucson városától 150 kilométerre. Télen csak három-négy jezsuita maradt a kápolna nyári rezidenciáján. Számukra csupán a postacím változik meg.

A Vatikán csillagvizsgálójában két magyar asztronómus is dolgozott: Tibor Mátyás és a nemrég elhunyt Teres Ágoston, mindketten jezsuiták voltak.

Büntetés gúnyoláért

Megbírsgoltak egy szlovák televíziócsatornát, mert egyik adásában gúnyt üzött a Vezetés tízparancsolatából (A szóban forgó dokumentumot 2007 júniusában adta ki a Vándorlók és Utazók Lelkigondozásának Pápai Tanácsa Irány-mutatás az útonlevők pasztorációjához

címmel, a köztudatba azonban a Vezetés tízparancsolata néven került be). A Jój szlovák kereskedelmi televízióknak kétmillió korona (mintegy 15 millió forint) pénzbírságot kell fizetnie. A szlovák médiafelügyeleti tanács úgy indokolta döntését, hogy a műsor sértette a nézők vallásos érzéseit, és nem volt tárgyilag-os. Az adásban többek között olyan kijelentések hangzottak el, hogy a papok nem értenek a vezetéshez, hiszen a Vatikánnak csak „két kilométernyi főútvonal-a van, és a legutóbbi közlekedési baleset több mint fél éve történt”.

Több a házasságon kívüli gyerek

Franciaországban tavaly első alkalommal fordult elő, hogy magasabb az egyedülálló anyáktól született gyermekek száma, mint a házasságban születők: a 816 000 újszülött 50,5%-a nem házasságban élő anyáktól született. A Le Figaro napilap szerint ez a szám 2006-ban még alacsonyabb, azaz 48,6% volt. A születések száma azonban 2006-hoz képest visszaesett, bár így is magasabb, mint a korábbi években. Az Európában tipikussá váló tendencia szerint a francia nők is egyre később szülnék – első gyermekük születésekor átlagosan 29,8 évesek.

Vatikáni belépőjegyek a netről

Hamarosan egyetlen kattintással megrendelhető lesz a látogatók számára a Vatikáni Múzeumba szóló belépőjegy. Mint azt Giovanni Lajolo bíboros a L'Osservatore riportjában közölte, június 1-jétől a Vatikáni Múzeumok honlapján lehetőség lesz a jegyrendelésre is. Emellett további látogatóbarát változásra is sor kerül az év folyamán – jelentette be Lajolo a Kathpress tudósítása szerint. Hamarosan elkezdődik egy új múzeumi szárny építése is a kortárs művészet darabjai számára, a helyproblémák miatt pedig egy földalatti kiállítóterem kialakításáról is szó van.

Kassai magyar papok találkozája

Pásztor Zoltán püspöki helynök meghívására újról találkozára gyűlt össze a Kassai Főegyházmege magyar anyanyelvű papsága január 24-én. A találkozó a Szent Mihály-kápolnában közös szentmisével kezdődött, amelyet megbeszélés követett a lelkipásztori központban. A megjelent lelkipásztorok a Biblia Éve kapcsán elemezték a megvalósítható ötleteket és javaslatokat. Döntés született egy konferencia és egy lelki találkozó megrendezéséről is.

SZÁJRÓL SZÁJRA

A tudós

Ezt a Mátyás királyról szóló anekdotát Tóth Béla Magyar anekdotakincs című gyűjteménye is verses formában közli.

Mátyás híres udvarában,
Egy fényes nagy ünnepen,
Büszke arccal, hetyke szóval
Beköszönt egy idegen.

Nézve nézik, s halk morajjal,
Mint a méhráj a mezőn,
A vitézek s udvaroncok
Összesúgnak kérdezőn.

Ő nem szól, csak mosolyogva
Szétkéint, előre mén,
És megáll a nagy királynak
Fényes trón lépcsőzetén.

„Nagy király, világ csodája,
Nagy tudós, első vitéz,
Híredtől minden királynak
Dicsősége éjbe vész.”

„Hagyd el azt, vándor barátom!
Így csak hízgelő beszél, –

Szóla Mátyás – mond el inkább
Udvaromba miért jövet?”

„Én tudós vagyok, királyom! –
Felkiált negédesen –
Azt tudom, mit a világon
Nem tudott még senki sem.”

S választ nem várva szavára,
Megáll egy ajtó megett,
És a kulcsnyíláson át
Száz meg száz borsoszemet.

„Nagy, dicső ez tudományak,
Ez jutalmat érdemel,
Lépj elő!” – és nagy tudósnak
Bókol és letérdepel.

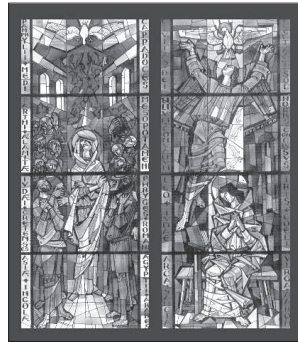
„Úgy van, úgy: méltó jutalmat,
Mátyás megtartja szavát, –
Táborkod ur, egy véka borsót
Adjon a tudósnak át.”

*

Így jutalmazta Mátyás király a haszontalan tudományok tudósát.

Közreadta: Ramsay Győző

MAGYAR EMLÉKEK A VATIKÁNBAN

A magyar Hajnal János készítette a pápai magánkápolnának az Angyali Üdvözlést, illetve a Szentlélek eljövését ábrázoló üvegablakait

Közismert, hogy Magyarországot évezredek kapcsolatok fűzik a Szentszékhöz. Ennek nyomai ma is több helyütt láthatók a Vatikán falai között, tanúsodva mindegyikét a Magyar Egyház hitéről és hűségéről. Az alábbiakban ezek közül veszünk sorra néhányat, amelyeket többnyire a zarándokok, látogatók is megtekinthetnek.

A Szent Péter-bazilika főhajójának padozatán látható megjelölve a világ legnagyobb templomainak a bazilika apszisától mért hosszúsága. Ezek között – a főhajó közepe táján – 1977-ben feltüntettek az esztergomi bazilika hosszmeretét is.

A bazilika előcsarnokából nyíló középű, Filarete által 1445-ben készített bronzkapu domborművei Luxemburgi Zsigmond magyar király 1433. május 31-i császárrá koronázásának jeleneteit ábrázolják: IV. Jenő pápa megkoronázza Zsigmondot, aki a következő jeleneten már a pápa mellett lovagol.

Az apszisban (Cappella Giulia), a Péter széke-oltár (Cathedra Petri) közelében márványba vésvé olvasható azon főpásztorok neve, akik 1854. december 8-án jelen voltak a Szeplőtelen Fogantatás dogmájának a kihirdetésén. Közülük találjuk Scitovszky János bíboros esztergomi érseket is.

Az attemplomban (Grotte Vaticane) több nemzeti szentély sorakozik, köztük a VI. Pál pápa sírja melletti kis folyosóról nyíló Magyarok Nagyasszonya-kápolna. Eszmei elődje a Szent István alapította zarándokházhoz tartozó, ám 1776-ban lebontott úgynevezett kisebb Szent István-templom (S. Stefano Minore) volt. Régi vágy volt ennek pótlása. Az európai magyar lelkesektől származó ötletet Lékai László bíboros esztergomi érsek 1977-ben terjesztette VI. Pál elé. A pápai engedély birtokában Gerő László építész készítette el a kápolna terveit. A művészeti programot maga Lékai László bíboros határozta meg, és kivitelezésére a kor legjobb magyar művészei kaptak felkérést. A kápolnát II. János Pál pápa szentelte fel 1980. október 8-án, Magyarok Nagyasszonya ünnepén, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjainak jelenlétében. Szentélyében az országfelajánlás jelene látható, a koronát kezében tartó Szent István és a magyar motívumokkal díszített falon elhelyezett Szűzanyával (Varga Imre alkotásai). A hosszanti falakon huszonkét magyar szent és boldog más-más művész által faragott domborműve sorakozik, míg a hátsó zárófalat a magyar származású Amerigo Tot négyosztalt bronz domborműve díszíti.

Ugyancsak a Grottákban, mégpedig a Szent Péter sírját körülvevő körfolyosóról nyíló egyik kis kápolna XVII. századi freskói egy magyar király, minden biznnyal az 1350-es szentévre Rómába látogató Nagy Lajost ábrázolják, amint hódol a bazilikában őrzött Szent Arc erekllye, azaz Veronika kendője előtt.

A régi magyar zarándokház emléket két emléktábla is megőrökíti. Az első 1929-ben állította Serédi Jusztinián

bíboros a bazilikát a sekrestyével összekötő folyosó külső falán. A másikat ugyanezen folyosón 2000-ben, a szentévi magyar nemzeti zarándoklat alkalmával helyezték el.

A bazilika sekrestyéje mellett található a németek ősi temetője (Campo Santo Teutonico), ahol magyarok is nyugszanak. Például egy székesfehérvári kispap a Collegium Germanico-Hungaricum hallgatói közül, Debreczeni Miklós; a Szentégi Kongregáció tisztviselője, Farkas Géza; az Urbaniana Egyetem könyvtárosa, Ladomerszky Miklós; a Hittani Kongregáció néhai ügyésze, Csertő Sándor. Mester Istvánról, a római Szent István Ház egyik alapítójáról is megemlékeznek egy felirat, az ő hamvait a rendszerváltás után hazavitték Egerbe.

A Vatikáni Múzeumban szintén több magyar vonatkozás is felfedezhető a temérek világhírű kincs mellett. Például a levéltár egykori termeiben (Sale Paoline), amelyek az apostoli könyvtár Salone Sisto nevű terméből nyílnak, és ahol most múzeumi bolt kapott helyet, látható egy XVII. század eleji freskó, amely a II. Szilveszter pápa által Szent Istvánnak küldött korona átadását ábrázolja. A Sixtusi Terem (Salone Sisto) melletti folyosó falán található egy olyan festményciklus, amely különböző korok és országok leghíresebb könyvtárait ábrázolja, köztük Mátyás királyét is.

A Vatikáni Múzeumban számos magyar vonatkozású műalkotás található (igaz, többnyire raktáron), többek között Hajnal János, Rómában élő magyar művész mintegy 86 festménye, valamint az erdélyi festőművész, Gy. Szabó Béla 20 fametszetből álló Dante-sorozata, vagy a Szent Korona és a jogar másolata, amit X. Piusz kapott ajándékba. Emilitésre méltó, ám ugyancsak nincs kiállítva Pieter Hofman, „Il Giannizzero” két nagyméretű festménye, amelyek Buda 1686-os ostromát ábrázolják Szűz Mária, Boldog XI. Ince pápa és Szent István király alakjával. Megtekinthető viszont az Amerigo Tot-féle 1975-ös szentévi vakolónál és kalapács, amelyek nyelét a pápa kézenyomata alapján formázta a művész.

A Salone Sisto után következő hosszú, nyugati folyosó (Galleria Clementina) termeinek falán VII. Piusz pápa uralkodásának epizódjai vannak megörökítve. Az utolsó teremben – az újonnan kialakított lejárati lépcsővel egyenlőben – látható az a jelenet, amikor a napóleoni száműzetésből visszatérő VII. Piuszt köszönti Róma népe. A pápa hintója mögött látszik egy magyar huszár alakja, aki nem más, mint Horváth Nepomuki János, a Radetzky-huszárezred tisztje. Az ő egysége kísérte a pápát a Taro folyótól Rómáig, szolgálatáért a legmagasabb kitüntetését, a Krisztus-rendet kapta. A huszárkapitány – aki a hagyomány szerint János vitéz alakját is ihlette – a ráckevei temetőben nyugszik, kitüntetését a Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeumban őrzik.

Az Apostoli Palota nagyközönség elől elzárt részén, Raffaello loggiáinak harmadik szintjén a XVI. század derekán különböző országok térképét festették meg, köztük Magyarországot, amely – a felirat szerint – „kitűnik termékeny földjével, aranya bőségével, férfiai vitézségével”. A pápai sekrestyében is találunk magyar vonatkozású tárgyat, például a Császa György székesfehérvári püspök által 1887-ben XIII. Leó-nak aranymiséje alkalmából adományozott hatalmas Úrmutató, vagy az Oszváry Csaba ötvösművész által készített és II. János Pálnak ajándékozott ezüst evangéliumoskönyv-borítót. A már említett Hajnal János készítette továbbá mind a pápai magánkápolnának az Angyali Üdvözlést, illetve a Szentlélek eljövését ábrázoló, mind a megrendelő pápáról elnevezett VI. Pál Terem hatalmas üvegablakait.

Érszegi Márk Aurél

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészek telefonszámait és címét, ahol érdeklődni lehet magyar nyelvű szentmisék helye és ideje után. Megtekinthető még az MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu>

ANGLIA:

London: Virágh József főlelkész, Hungarian R.C. Chaplaincy, 62 Little Ealing Lane, Ealing, GB-London, W5 4EA, Tel./Fax: 0044-20/88566-0271. E-Mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com. Misézó helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton, Brighton-Hove.

Észak-Anglia:

Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37. Misézó helyek: Rochdale, Wolverhampton, Bradford, Nottingham.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc esperes, főlelkész, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Tel.: 0043-1/526 49 72; Fax: 0043-1/526 49 72 25. Misézó helyek: Bécs-újhegy (Familien-Kirche); Bécs, vasárnaponként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7. E-Mail: bmke@katolikus.at <http://www.katolikus.at>

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Éros rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmannstrasse 14, Tel.: 0043-1/3173656.

Burgenland/Alsóőr, P. Keresztfalvi Péter OSB, Kath. Pfarramt, A-7501 Untertwanz 226, Tel.: 0043-3352/34108. E-Mail: Kersztfalvi@freemail.hu. Misézó helyek: Alsóőr, vasárnaponként 9.45-kor, Felsőőr, vasárnaponként 10.45-kor.

Grác: Ft. Fodor János lelkész, Ugrí Mihály gondnok, Tel.: 0043-316/68 35 08; szentmise vasárnaponként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz.

Innsbruck: Dr. Magda Szilveszter diakónus, Tel.: 0043-512/204 103. Szentmise minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3.

Linz: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, Tel.: 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax), E-Mail: ernest.szabo@diocese-linz.at; Misézó helyek: Linz, Wels.

Klagenfurt: Ft. Simon Attila lelkész, Tel.: 0043-676/877 27 345, E-Mail: simonattila@freemail.hu; Szentmise minden hónap 4. vasárnapján 12.00-kor a Kapuziner Kirche-ben, Waaggasse 15, A-9020 Klagenfurt.

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombaton 17.00-kor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135. Érdeklődni: Schwarz Mária, Tel.: 0043-662/820 139.

BELGIUM

Brüsszel: P. Havas István Sch.P., Mission Catholique Hongroise, Rue del'Arbre Béni 123, B-1050 Bruxelles/XL. Tel.: 0032-2/64 96 188.

Liège/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, Tel.: 0032-4/22 33 910; Fax: 0032-4/22116 09.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztust kivéve. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, Tel./fax: 0033-1/42 067155.

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 302, Avenue Jean Jaures, F-69007 Lyon, Tel.: 0033-4/78 501636.

NÉMETORSZÁG

Augsburg-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Türos Dező plébános, Ungarische Kath. Mission, Zirbelstr. 23, D-86154 Augsburg, Tel.: 0049-821/41 90 25 30 vagy 0049-170/77 18 529.

Bamberg-Eichstätt-Regensburg-i Egyházmegye nürnbergi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landsbut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergeratenstr. 2/A, D-90571 Schweig, Tel.: 0049-911/507 57 96.

Essen-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraizskaner Str. 69a, D-45139 Essen, Tel.: 0049-201/28 47 40 vagy Kölnben: 0049-221/23 8060.

Freiburg-Trier-Speyer-i Egyházmegyék Karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Heidelberg, Baden Baden. Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Elbinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe. Tel./Fax: 0049-721/687215.

Berlin-i és Hamburg-i Egyházmegye, Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Bürgerweide 35, D-20535 Hamburg, Tel.: 0049-40/25 077 83.

Köln-i Főegyházmegye és Aachen: Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Theiboldgasse 96, D-50676 Köln. E-Mail: ungarnzentrum@netcologne.de Tel.: 0049-221/238060. Fax: 0049-221/ 232120; <http://www.Ungarnzentrum.de>

HIRDETÉSEK

Eladó Vörsön, Keszthely közelében, 2 db közelművelt építési tétel, 6 000 m². T.: 0033-237/462-802, E-mail: agnesterek@aol.com

Hévízen (termálto) gyönyörű helyen apartmanok egész évben kiadó, 10 EUR/fő. T.: +36-83/341-063

Diplomás könyvtáros, harmincéves országos Széchenyi könyvtári gyakorlattal irodalmi-és/vagy történeti kutatást vállal: Horák Mária, T.: 0036-1/226 14 69, E-mail: horakmari@gmail.com

Eladó Bp.-en, II. ker., Szilágyi Erzsébet fasorban, panorámás, 114 m²-es, 3,5 szobás, igényesen felújított örökklás tulajdonostól. Irány 39 900 000 Ft. T.: 17 h után: 0036-30/5010415.

Németországban élő, vajdasági magyar nő (62), korbán hozzá illő, őszinte és komoly kapcsolata vágyó társat keres. T.: 0160/ 9275-0768.

Képzett, gyakorlott ápolónő (50), magyarul beszélő családnál, bentlakással munkát keres (előnyben Stuttgart és környéke). T.: 0036-30/219-6099.

Magyarul beszélő hölgyet keresünk Köln belvárosában, egy 4 hónapos kislány napi néhány órai gondozására. T.: 0221/212-711, iroda: 0221/ 252-655.

Festés, tapétázás, bútorteljesítés – restaurálás hagyományos módszerrel. T.: 079/ 4164-6270.

Limburg-Fulda-Mainz-i Egyházmegye

frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Gießen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Telefon: 0049-69/24 79 50 21. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

München-Freising-i Főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Miszró – Ungarischsprachige Katholische Mission, Oberföhlinger Str. 40, D-81925 München. Tel.: 0049-89/982637, 982638, Fax: 0049-89/985419. E-Mail: info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de

Münster-Paderborn-Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Minden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluyn. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. Tel./Fax: 0049-251/32 65 01. E-Mail: ungarische-mission@bistum-muenster.de

Passau-i Egyházmegye: Misézóhely: Passau: Érd.: Ft. Szabó Árpád, Götzendorferstr. 5, D-94121 Salzweg, Telefon: (08505) 12 29.

Rotenburg-Stuttgart-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommen, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eislingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach. Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Dr. Tempfli Imre, Ungarische Katholische Gemeinde, Albert-Schäffle-Str. 30, D-70186 Stuttgart. Tel.: 0049-711/2369190 E-Mail: missio@ukgm-stgt.de v. istvan.gyuras@ukgmstgt.de www.ukgm-stgt.de

Würzburg-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Domerschulstr. 2, D-97070 Würzburg. Telefon: 0049-931/38 62 43.

NORVÉGIÁ: Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise a Szent József-kápolnában (Akersveien 4). Tel./fax: 0047/22744 124.

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. Telefon: 0039-06/684-2620. Misézó helyek: Róma – minden hó utolsó vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyszasonya kápolnáján minden kedden 7.45-kor. Milánó – minden hó első vasárnapján 16.00-kor, Szalézi oratorium (Via Tonale 19, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Bologna, Catania, Padova, Palermo, Parma, Torino.

Firenze: P. Ruppert József SchP, Tel.: 0039-347/344 55 38, E-Mail: jruppert@calasanz.net

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Róm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, Tel.: 0041-1/36 23 303. E-Mail: fvizauer@gmx.ch; Misézó helyek: Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld, Basel.

Fribourg: Ft. Pópa Péter, Tel.: 0041-26/534 0672. Szentmise minden hó 4. vasárnapján 11.15-kor, az Orsolyiták templomában (rue de Lausanne). Misézó helyek: Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. Tel.: 00 41-22/7910458; Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. Tel.: 0041-21/6478 678; Bern: Róm. Kath. Ungarn-mission, Pf. 7717, CH-3000 Bern. E-Mail: info@katolikus.ch <http://www.katolikus.ch> □

ÚJ EGYHÁZI KÖZPONT RÉGI PATINÁVAL

Már feledésbe ment, hogy Franciaországban a cisztereket Clairveaux-i Szent Bernárd után „les bernardins” vagyis bernardiának is hívják. Erre emlékezett Párizs latin negyedében a rue des Bernardins. Az utcátáblán kívül többek között egy patika, egy öregotthon, egy elemi iskola és egy könyvtár is viseli még a „les Bernardins” nevet, amely arra utal, hogy e környék valaha a ciszterek tulajdona volt. Hogy megértjük, miként kerültek a ciszterek a városba, ismerni kell az előzményeket. Az első szerzetesrendek ugyanis félre- és/vagy történeti kutatást vállal: Horák Mária, T.: 0036-1/226 14 69, E-mail: horakmari@gmail.com

Az ókor végén az egykori Római Birodalom városaiban már virágzó keresztény közösségek működtek, míg vidéken a pogányság tovább tartotta magát (paganus = paraszt = pogány).

A szerzetesi mozgalom a város zsigongó élete elől menekülve a népvándorlás következtében elbarbárosodott pogány vidéket kívánta Krisztus Egyháza számára megművelni. A szerzetesi imával és munkával (ora et labora) misszionáltak. Önálló kolostoraik az európai műveltség bölcsőjévé és fellegvárává váltak. A 12-ik századtól azonban az egyetemek megalapításával (Bologna, Párizs, Oxford, Cambridge, Heidelberg...) megindul egy addig elképzelhetetlen intellektuális forradalom. Az egyetemi városokban kialakul egy új szellemi élet. A tudásszomjas, tanulni akaró tehetségek ezekben a városokban igyekeznek. Felismerve az idők jeleit, IV. Ince pápa arra sürgette az Angliából származó Lexington István clairveaux-i apátot, hogy a ciszterek teológiai tanulmányait a Sorbonne Egyetemen végezzék. A ciszterek telket vásároltak Párizsban, építkeztek és berendezkedtek a templomtól a temetőig. Intézményük College des Bernardins néven lett ismert, amely rendjük elitképzésének európai központjává vált. Növendékei közé tartozott az Avignonban székelő XII. Benedek pápa (1334-1342).

A későbbiekben innen a bernardiak kolégiumából indult el a ciszterek belső megújulási mozgalma, amely visszakanyarodott eredeti régiójukhoz, a kolostori élethez. Ezzel párizsi jelenlétük egyre jelentéktelenebbé vált.

A Francia forradalom idején a collégiumot államosították, hozzá tartozó gótikus templomát lerombolták. A főépületből előbb börtön, majd raktár, népiskola, rendőrszállás, tüzoltólakanya, végül parkolóhely lett. Váratlan fordulat állt be, amikor több év tárgyalás után 1998-ban a Párizsi Egyházmegye 17,5 millió euróért megvásárolta a szóban forgó, erősen elhanyagolt épületet és 2004-ben munkához láttak. A körülmenyes felújítási munkálatok, az épület eredeti arculatának visszaadása és mai igényeknek való felszerelése újabb 49,5 millió euróba került. Annak idején igen kevés helyeselték Jean-Marie Lustiger bíboros kezdeményezését, annál többen beszélték anyagi csodáról. Ennek okán, amint a munkálatok lehetővé tették, megadták papoknak, egyházi alkalmazottaknak és önkéntes munkatársaknak a lehetőséget, hogy szakszerű vezetés mellett helyszíni szemlért tartsanak. Az érdeklődők betekintést nyerhettek az 5000 m²-es épület múltjába és képet alkothattak jövőbeli küldetéséről. Egyházi intézmény részéről Franciaországban ilyen méretű anyagi vállalkozásra eddig nem volt példa, de sikerült olyan megoldást találni, hogy a költségek az egyházmegyét csak 35 %-ban terheljék.

A tetőtől talpig újjaszulett College des Bernardins a francia gótika legnagyobb kö-

zépkeri, nem liturgikus épülete, amelyet csak rendkívüli, egyedülálló, káprázatos jelzőkkel lehet körülírni.

A háromhásos, tágas épületre, amelyet 32 oszlop tart, a nemes becsűség jellemző. Párizs bíboros-érseke, André Vingt-Trois szerint itt a plébániai számára is a lelkipásztorkodás új lehetőségei nyílnak, de a kutatás és vita kap benne központi helyet. Olyan egyházi nyílt fórum kíván lenni, ahol korunk társadalmi legégetőbb kérdéseit boncolják. A College des Bernardins nem múzeum lesz, sem pedig kultúrintézet, hanem szellemi műhely a jövő szolgálatában, amely egyben megadja a teológusoknak a továbbképzés lehetőségét is, hogy a világgal folytatott párbeszédből az értelem mellett Isten hangja is meghallgatásra találjon.

A College des Bernardinsban kap méltó helyet az „Institut Jean-Marie Lustiger”, amelynek létrehozatalát 2007. december 8-án rendelte el André Vingt-Trois Párizs főpásztor. Elődjét ugyanis ezen a napon, Szűz Mária Szeptőlten Fogantatásának ünnepén szentelték püspökké. Az intézet feladata minden Lustiger bíborossal kapcsolatos hagyatékot (dokumentumot, könyvet...) összegyűjteni és az érdeklődőknek rendelkezésre bocsátani, hogy szellemi-lelki önkésze az utókor számára biztosítva legyen.

A régi patinával felújított College des Bernardins elkészült, de a belső kivitelezési munkálatok még folyamatosan vannak. A Lustiger bíboros által megálmodott presztizs projektum kezdet óta téma volt a papok között, de a kíváncsiság már túllépte az Egyház határát, és az érdeklődés tovább fokozódott. Felszentelése még a nyár előtt, teljes működtetése ősztl várható. Az épület szépsége, tiszor műveltségű megadta a 13. században Szent Bernárd fiainak, hogy lelki életük a legmagasabb fokú teológiai tanulmányokkal növekedjen. Miként lehet a régimúlt tapasztalatait korunkban továbbadni? Ezt a kérdést feszegették a Párizsi Egyházmegye ez év első konferenciáján január 29-én „Ciszterek bölcsessége” címen.

Molnár Ottó, Párizs

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
Landwehrstr. 66 • D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

Felélés kiadó:

Magyar Katolikus Delegatura
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felélés szerkesztő: Czoborczy Bence
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay György,
Szamosi József és Vincze András

Redakción und Herausgeber:
UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR
Landwehrstr. 66 • D-80336 München
Chefredakteur: dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

Abonnement für ein Jahr: 15,- EUR

11 Exemplare

nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,-

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1,50 EUR

Előfizetési ár egy évre 15,- EUR

Tengerentúrra US\$ 50,-

BANKSZÁMLÁNK:

Ungarische Katholische Delegatur

Sonderkonto „ÉLETÜNK“

Postbank München

Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80

IBAN DE16 7001 0080 0060 6508 03

BIC PBNKDE33

Erseint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER-WERBE-DRUCK

Verlag Hammerand GmbH

Hausenfeld 11,

82256 Fürstenfeldbruck

Beilagenheiwis: Dieser Auflage liegt

zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET

MELLÉKELTÜNK.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági, általános hirdetések betűnként:	0,10 EUR
„Jelleg”-postaköltség	5,00
Üzlet-, nyereséges hirdetés betűnként	0,20
Nagybetűs sorok betűnként	0,40
Egyszerű 1 „pontos” keret	10,00
Kétszörös hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kívánásokot esetenként árazunk.	

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %, hatszori hirdetésnél 20 %, illetve egyszöri hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!

Hirdetéseket csak a hirdetés díj befizetése után közölünk!